

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12829

DANYE

Khaskel Khaimovich Tabachnikov

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

כ.ט.א.ב.א.ט.ש.נ.י.ק.א.ו.

אלק.ר.ט.א.ב.א.ט.ש.נ.י.ק.א.ו.

סאראנטוֹרְטֶלעכער רעדאקטער—אי. ס.ו-
ד א ר ס ק י. געמעלנ ל. ג ר י ס ע ל. טעכ-
נישער רעדאקטער—כ. ל י ו מ ק י ס. קאָ-
רעקטער — ס. ד ו ב י נ ס ק י. פאפיר
110 X 72 1/32 — 50 קג. 21 1/2 רוקבויגנ. אי
1 פאפירבויגנ 100 000 צייכנס. טיראזש
2700 עקו. סארלאג 271-6 №. 2-טע
אינסערנאצִיאָנאַלע דרוקערן אויפֿ'ס. קיעה,
רויטער פלאז 2-א. באשט. 218. באפול-
מעכטיקטער סונ היפטליט (131) № 7700
אָפגעגעבן אינ זאז 19/II 1934; אינסער-
געשריגן צום דרוק 13/V 1934.

דאניע

באלד ווי דער וועקזייגער הייבט נאָר אָן צו קלינגן
גען, כאַפּט ער זיך אָפּ, דאַניע, גלייך מיטן טאַטן —
מער קאָן ער שוין ניט שלאָפּן.

דער טאַטע אַמילט זיך צו דער אַרבעט, די מאמע
אויך, אונזער דאַניע, האָט זיך דאַפקע ניט וואָס צו
אַמילן. נאָר שלאָפּן ווייטער קאָן ער ניט.

דאַניע וואַשט זיך אַרום, גייט צו צום פּלויענ פּענצ-
טער, — אינ דרויסן איז נאָך פּינצטער, — אונז קוקט
אַרויס אין דער טונקלקייט, ווי ער זאָל אפּ עמעצן
וואַרטן.

פּרעגט אים דער טאַטע:

— וווּהינ אזוי פּריי?...

— אינ שול אַרמין...

איז דער טאַטע אַפּיטל פּאַרכידעשט...

— אזוי פּריי אינ שול?

— יא, טאטע... היינט גייען מיר צו אייך אפן זא-
וואָד. די גאנצע שול גייט.

מער ענטפערט אימ דער טאטע גאָרניט.
שפעטער אביסל גייט דער טאטע אונ די מאמע
אוועק אפ דער ארבעט. דאָס שוועסטערל שלאָפט נאָך.
גייט דאניע צו צו איר, רייסט פונ איר אראָפּ די קאָל-
דרע אונ וועקט זי אופ.

— גיי אוועק, זאָג איך דיר!—שרייט זי ביז ארויך
פונ בעט, — וואָס האָסטו זיך צוגעטשעפעט צו מיר, ווי
א מייעס הינטל... גיי אוועק! אייט...

— גענוג פאָפּן! שטיי אופ...

— וויל איך ניט.

— וויל איך יאָ...

דאניע מוז אָבער אוועקגיין פונ איר, וויל ער
ווייסט זייער גוט, אז זי ווערט אינ קאס, קאָן מען
פונ איר אריינכאפּן עטלעכע שיינע קלעפּ.

אסאך מאָל פארשפעטיקט זי אינ שול אריין. די
שוועסטערקע זיינע, אונ האָט נאָך גאנצע טיינעס צו
דאניענ — אלעמיי האָט ער זי ניט אופגעוועקט. „זאָל
נאָר זיין די אלגיימענע פארזאמלונג פונ דער שול, —
טראכט ער בא זיך, — וועט זי שוינ מער אינ שולקאָמ
ניט זיין. פאר די לערער געפינט זי שטענדיק א טע-
רעז — זי האָט א סיבע: די פראָטאָקאָלן האָט זי בא-
דארפט איבערשרייבן... ער פארשטייט ניט, דאניע.
ווי קאָן מען אזוי שפעט שלאָפּן?.. דער קאָפּ קאָן
דאָך וויי טונ..."

איט שול קומט ער שטענדיק דער ערשטער —
שטענדיק. קיינמאל פארשפעטיקט ער ניט. היינט, אז
ער איז געקומען אין שול, איז נאָך אפילע געווען צו-
געשלאָסן די טיר, האָט ער א שטיק צייט געמוזט
שטיין אין דרויסן און ווארטן, ביז דער היטער וועט
עפענען.

פארוואָס איז דאָס אזוי? שטענדיק, ווען דער טא-
טע קומט פונ דער ארבעט, ווארפט ער זיך אריין אין
בעט און ווערט באלד אנשלאָפן. אז ער כאפט זיך
אויפ, וואָרטשעט ער:

— אזא פלאנ... אזא פלאנ... ווער קאָן עס אויספירן
אזא פלאנ?..

וויל אימ דאניע אפילע ניט פרעגן, וויל דער טא-
טע זינער וועט אפ אימ אָנשרייען, ווי שטענדיק:
— ניט דיין זאכ...

אָס אזוי ענטפערט ער אימ, דער טאטע זינער.
ווען ער איז שטארק בארויגעז.

פארקערט, די מאמע, אז זי קומט, איז זי שטענדיק
א פריילעכע.

זי האָט שוין אפ היינטיקן כוידעש ווידער באקו-
מען א שלאָגלער-ביכעלע.

פארדרייט ער דאָס פאָנעם, דער טאטע זינער.
און וויל אפילע מער ניט הערן, וואָס זי רעדט צו
אימ.

— איך האָב עס אינ דרײַערד, — ענטפערט ער אינ
פאהאלט די אויגן זײַנע... — אָט ווען דו פרוּווסט גײַן
צו אונדז אפּן זאוואָד, וואָלסטו אזוי פּרײַלעכ ניט גע-
ווענ... יאָ, יאָ...

וויל ער טאָקע, דאניע, א קוק טונ. וואָס איז דאָרט
בא זיי אפּן זאוואָד... וואָס איז דאָרט אזוי שרעקלעכ?..

— — — — —
אינ דרויסן איז שוין געווען קאלט. קליינע פּראָג-
סטיקע שנייערעכ האָבן זיך, ווי מאַרדע, אויסגעלייגט
אפּ די דעכער. א קאלט ווינטה האָט געשניטן דאָס
פּאָנעם אונ געמאכט רוט די קינדערשע בעקלעכ.
מע האָט זיך שוין אויסגעשטעלט אינ א ריי, אונ
באלד וועט מען גײַן צום זאוואָד.

— וואָס הייַעט מען אזוי?... — טראכט בא זיך דא-
ניע. — מע קאָן עס ניט מאכן אפיסל גיכער?..
דער זאוואָד איז ניט ווייט פונ דער שול. א גרויס
פלאַצ פארנעמט דער מעטאלורגישער זאוואָד. יוען
מע גײַט צו נאָענט צו די טויערן, הערט מען ווי עס
שפּארט ארויס פונ הויפּ א טומל, א גערויש, מע מוז
אזש די אויערן פארשטאָפּן.

באלד ווי די כעוורע זײַנען אַרײַן אינ מעכאנישן
צעכ, האָט מען צעוואָרפּן די אייגלעכ אפּ ארום אונ
אראָפּ אונ אינ די זײַטן, מע הערט זיך גאַרניט צו,
וואָס דער מיטטער דערקלערט. אונ אזא ראש פאטשט
אינ די אויערן, אז מע קאָן גאַר אפּילע ניט הערן.

— ... דאָס איז די באשטעלונג פאר קירגיוסטאנ, —
רעדט ווייטער דער מיסטער, און זענ זעענ די קינ-
דער גרויסע, אומגעהייערע מאשינעס. יעדערער פון
זיי וואָלט געקאָנט פריי דורכגיין און אפילע שפאצירן
דאָרט אינ די לעכער, ווו די שטאַלענע וואלן וועלן
זיך דרייען.

דאניע איז שוין ניטאָ... דאניע איז אוועק פון דער
כעוורע און שפאצירט זיך אליין איבערן מעכאנישן
צעכ. די ארבעטער, וואָס לויפן דורך פארביי, ווארפן
אימ אינ פאָנעם א ווארעם שמייכעלע: — שנעקל!...
ער זוכט דעם טאטן זינעם, דאניע.

ער ווייסט דאָך, אז דער טאטע איז א כאַקער, זוכט
ער מיט שארפע אָנגעשפיצטע אייגלעך צווישן די אַנ-
געשטעלטע סטאנקעס.

מיטאמאָל הערט ער א געשריי, מע זאָל זיך פא-
נאנדערגיין אינ די זיטן. אפ א וואגאָנעטקע האָט
מען אָנגעלייגט דעטאלן פון מאשינעס, און שווארצ-
ארבעטער פירן זיי אינ „סבאָראָטשנע" מיט א געשריי
און מיט א געפילדער.

ער איז אָפגעשפרונגען אינ א זיט, דאניע, און איז
אריין מיט די אקסל אינ א פאָר ברייטע הענט.

— פונוואנען קומסטו אהער, דאניע?
ער האָט אימ פאלד דערקענט. ס'איז דאָך וואניע
קארפ.

וואניע קארפ ווינט ניט ווייט פון זייער שטוב, און
דאניע קען אימ שוין זייער לאנג...

— די גאנצע שול אונדזערע איז דא, מיר זינען
געקומען אפ אן עקסקורסיע...—האָט ער אים אינאיינעם
אַטעם אָפגעענטפערט און געקוקט אפ זינע גראָפּע,
געזונטע הענט.

— אַ אַ!..—האָט דער ארבעטער צוגעפויגט דעם
קאָפּ צו אים און געלאכט, —וועמען זשע זוכסטו?..
— דעם טאטן.

— אלעקסאנדער! —האָט וואניע קארפּ א געשרי
געטאָן, —הא, אלעקסאנדער, דיין יאטוץ איז צו דיר
געקומען.

דאניע האָט דערהערט דעם טאטנס שטימ, האָט
ער זיך געלאָזט גיין גלייך צו אים.

— אהער, דאניע! גלייך גי, גלייך, פארטשעפע זיך
נאָר ניט, —האָט דער טאטע געשרייען צו אים אפ א
קאָל און גערופן מיט דער האנט.

ער וואָלט אים קיינמאָל ניט דערקענט — דאָס פאָר-
נעם באַם טאטן פארשמירט, די הענט פארשוואַרט—
אזוי זעען אויס אלע, וואָס ארבעטן דאָ אפּן זאוואָד.
דאניע האָט נאָך עפעס באַמערקט...

... לעבן טאטנס סטאַנאָק הענגט א שוואַרצ ברעטל,
וואָס וואַרפט זיך אלעמען אינ די אויגן.
אפּן ברעטל איז אָנגעשריבן אַט וואָס:

איבער דעם כאווער אלעקסאנדער פאר-
האלט מען די באַשטעלונג! — ווען
וועט איר אויספילן דעם פלאַן?..

— וואָס קוקסטו, דאניע? — דער טאטע האָט אים א
ציי געטאָן פארן מאנטל, ער זאָל אראָפּנעמען די אויגן
פונעם ברעטל...

— מע מיינט דיכו, טאטע? — האָט דאניע אים פלוצים
א פרעג געטאָן. און דאָס פענעמל זיינס האָט אָנגע-
הויבן ברענען.

— ס'איז ניט דיינ זאכ... — האָט אלעקסאנדער
שטרענג, ווי שטענדיק, אים אָפּגענוטפערט.

דאניע האָט נאָכ אקוראט ניט באוויזן זיך ארומ-
צוקוקן, וואָס דאָ טוט זיך, זיינען שוין לעבן טאטנס
סטאנאָק געשטאנען אלע קינדער, און דער מיסטער
האָט גערעדט צו זיי.

— איך האָב אייך דערציילט, קינדער, אז ס'איז
פאראן בא אונדז אוועלכע ארבעטער, וואָס פילן ניט
אויס דעם פלאן, און דאָס רייכט ארונטער די גאנצע
ארבעט. אָט איז איינער פון די — דער כאווער אלעק-
סאנדער. זאָל ער אייך אליינ דערציילן, פאר-
וואָס פילט ער ניט אויס דעם פלאן, פארוואָס
רעדט ער מער ווי ער ארבעט. פרעגט בא אים
אליינ...

— ס'איז דאָך דאניעס טאטע...

— אָט שטייט דאָך דאניע אליינ אויכ...

... ווען דאניע זאָל קאָנען. וואָלט ער אלזמען
פארשטעלט די אויגן, מיזאָל ניט קוקן...
ווען דאניע איז אפן מיסטערס אָרט, וואָלט ער
די קינדער אהער צום טאטן ניט געפירט...

... ווען דאניע ווייסט, וואָלט ער אפילע אפ דער
עקסקורסיע ניט געגאנגן... וואָס לאכנ זיי, די קינדער? ..

דאָס הארצ האָט בא אימ גיכ־גיכ געקלאפט, דאניע
אליין האָט זיך געפילט מער שולדיק, ווי דער טאטע
זינער... ער האָט שוינ ניט געקאָנט אופהייבן די אויגן
פונ דער ערד...

— דאניע, ס'איז טאקע דיין טאטע? ..

— וואָס ענטפערסטו ניט, דאניע? ..

די קינדער האָבן שטארק געלאכט...

און אז מ'איז געגאנגען פונעם זאוואָד אהיים, האָט
מען געטייט אפ אימ מיט די פינגער:

— איבער אימ...

— איבער דאניעס טאטן קאָן מען ניט אויספילן
די באשטעלונג צו דער צייט.

— פּע, א ביזויען, דאניע...

ער איז שוינ צוזאמען מיט די קינדער אהיים ניט
געגאנגן. ער האָט זיך געלאָזט לויפן, ווי מע וואָלט נאָך
אימ נאָכגעיאָגט...

— דאניע, ווהיין לויפסטו?

— דאניע, קומ אהער!

דאניע האָט זיך ניט אומגעקערט. גרויסע קמלע-
ביקע טרערן האָבן זיך אימ אוועקגעשטעלט אינ די
אויגן און ווילן זיך בעשומיפן ניט אראָפּקמקלען.

קיינער ווייסט ניט, אז ער שלאָפט שוינ ניט די צווייטע נאכט...

די קינדער אינ שול לאכנ פונ אימ, וואָס ער האָט אזא טאטנ. אייניקע האָבן אפילע געזאָגט, אז דער טאטע זיינער איז א שיקער, אונ א צווייטער האָט אימ געזאָגט, אז דער טאטע זיינער מאכט אסאך פראָ-גולנ— נאָר דאָס איז דאָך א ליגנ...

אונ פארענטפערנ וויל ער זיכ פאר קיינעם ניט... עטלעכע טעג נאָכאנאנד האָט דער קליינער דאניע זיכ געבראָכנ דעם קאָפּ— וואָס טוט מען?..

אונ אז ער פרוווט א רעד טונ מיט זיינ טאטנ: — טאטע, די קינדער אונדזערע זאָגן, אז דו ביסט א... ווערט דער טאטע זייער בייז, ביז גאָר צעקאסט אונ טוט אימ א שטופ אָפּ אינ א זיט.

— גיי אוועק, זאָג איכ דיר, דאניע. גיי אוועק. אינט...— אָט אזוי רעדט ער צו אימ, דער טאטע זיינער, מיט א רעציקע, די אויגן זיינע פלאמען אופ, אַקאָרשט זיי שפארנ ניט ארויס פונ קאָפּ...

— דו וועסט מיכ לערנענ?.. איכ וועל דיר דאָ... מוז ער אָפטרעטנ פונ אימ, דאניע, אונ שוינ מער וועגן דעם קיינ וואָרט ניט דערמאנענ.

דאניעס היימ איז ניט ווייט פונעם זאוואָד. אנומלט גייט ער פונ דער שול, הערט ער, ווי לעבן די זאוואָדישע טויערנ זשומעט מען—האָט

דאניע באלד פארשטאנען, אז איצט איז בא די ארבע-
טער אן איבערײַס, ווארמעס-צײַט.

ער מוז ארײַן אפן זאוואָד א קוק טונ, וויאזוי
אנדערע טאטעס פילן אויס דעם פלאן און זײַן טא-
טע ניט.

דער זאוואָדישער פײַם האָט צוריק גערופּן צו דער
ארבעט. די צעכנ האָבן אָנגעהויבן אָטעמען מיט
ראש.

דאניע האָט זיך אונטערגעגאנוועט און קוקט
ארויס דורכ א שפעלטל, ווי דער טאטע זײַנער אר-
בעט... ער האָט גלייך מיט אלע טאַקערס געלאָזן
זײַן סטאנאַק.

— וואָס־זשע איז דאָס?..

— פארוואָס־זשע פילט ער ניט אויס דעם פלאן?..
שפעטער אביסל זעט ער, דער טאטע פארוקט
דעם שטעקן, און דער סטאנאַק זײַנער בלייבט שטיין.
פאמעלעכע צײַט ער ארויס פון דער קעשענע א צײַ-
גאר און פארויכערט. דערנאָך זעט ער, ווי עס גײַט
צו איין ארבעטער, א צווייטער, מע שפארט זיך אָן
אינ דער „סטאנינע“ און מע פארפירט מיטן טאטן א
געשפרעכ... איינער דערציילט א כאַכמע, דער צוויי-
טער דערציילט גלאט אזוי א מײַסע, און דער טאטע
לאכט...

הייבט מען אָן שרײַען איבערן גאנצן צעכ.

— ווו זײַנען די שווארצארבעטער, וואָס פירן
דעם קראַ, ווו זײַנען זײַ?..

ליפּן אוועק די צוויי ארבעטער, וואָס זײַנען
פּרײַער אביסל צוגעגאָן צום טאַטן, און דער טאַטע
בלײַבט אליין. לאָזט ער דעם סטאַנאָק אין גאַנג און
אַרבעט זיך ווידער נײַט־געײַלט...

דאַניע קוקט די גאַנצע צײַט אַרויס פּונעם שפּאַלט...
שפּעטער באַווײַזן זיך ווידער די צוויי ארבעטער
פּונעם קראַן, מע פּאַרויכערט אלע אינײַנעם און מע
דערצײַלט זיך מײַסעס...

„אַט דערפּאַר פּילט ער נײַט אויס דעם פּלאַן, —
טוט דאַניען אַ יאָג א געדאַנק, — מע רעדט מער, אײַ-
דער מע ארבעט...“

דאַניע הערט זיך די גאַנצע צײַט איין און סטאַ-
רעט זיך זײַן אזוי שטיל, אפּילע דעם אָטעם שלײַנגט
ער אין זיך...

ווען דער טאַטע זײַנער איז געפּליבן אליין, האָט
דאַניע זיך פּאַמעלעך צוגערוקט צום סטאַנאָק, ארײַן-
געשפּאַרט זײַנע צוויי קינדערשע הענט אין הילצערן
קעסטל און אַרויסגעלעפּט פּונ דאָרט מיטאַמאָל
דריי צײַן־רעדער... זײַער פּאַרזיכטיק, אײַנגעקאָר-
טשעט אין צענטן, איז ער אָפּגעגאַן פּונעם פּאָטער,
נײַט אַרפּונעמענדיק פּונ אימ זײַנע צעגליטע שמאָלע
אײַגעלעך. ער איז געגאַן מיט דער פּלייצע פּאַרויס
און אלץ געקוקט אפּן אריבערגעבויענעם טאַטנס
רוקן...

מײַן נאָכאַמאָל צוגעגאַנגען צו אַלעקסאַנדערן,
דער טאַטע האָט פּאַרוקט דעם שטעקן, און דער

סטאנאָק האָט זיך אָפגעשטעלט. מ'האָט זיך צעשמו-
עסט, און דער טאטע האָט געפעטן פא די ארבעטער
א ציגאר-מאכאַרקע...

— וואָס דארט איך אַיילן?..

— טאקע, אלעקסאנדער, וואָס האָסטו קיין צײַט
גיט?..

— די נעשאַמע וויל איך פונ זיך ניט ארויסיאַגן.
אלע דרײַ האָבן זיך דערווײל צוגעזעצט, דער טא-
טע און די צוויי שווארצארבעטער, וואָס פירן דעם
קראַן.

אלע דרײַ האָבן געלאכט מיט א דריבנע געלעכ-
טערל און געלאָזט פונ די מײלער שלאנגען רויכ.
פלוצים האָט זיך אלעקסאנדער א כאפגעטאָן צום
הילצערן קעסטל, וואָס איז געשטאנען אין דער לינ-
קער זײַט, און אָנגעהויבן צײלן די צײַן-רעדער. עט-
לעכע מינוט איז ער געשטאנען און געצײלט.

דאניע האָט געזען, ווי באַם טאטן איז דאָס פאָ-
געם געוואָרן בלאס, און אפילע קאלט—אזוי האָט
זיך אימ אויסגעוויזן. ער קוקט זיך ארום אין אלע
זײַטן צעשראָקן און נעמט ווידער צײלן.

פרעגט אימ אײנער פונ די שווארצארבעטער:

— וואָס איז מיט דיר, אלעקסאנדער?..

ענטפערט ער אָפ, דער טאטע זײַנער, ביז:

— גאָרניט... נעכטן איז דער צײַט האָב איך שוין

געהאט געמאכט עלפ צײַן-רעדער, און איצט איז בא
מיר פאראן נאָר אכט...

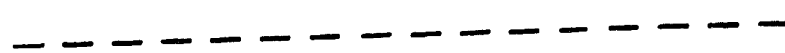
אונ מיטאמאָל איז ער געוואָרן שרעקלעך אין קאס.

— גייט אוועק פונדאנען... איבער אייך... איבער אייך...—האָט ער זיך ארוּפגעוואָרפן אפ די שווארצ-ארבעטער.

אלעקסאנדער האָט פונ זיך אוועקגעטריבן די ארבעטער, וואָס זיגען געשטאנען לעבן אימ, און אליין האָט ער זיך אוועקגעשטעלט באמ סטאנאָק און געיאָגט שנעל-שנעל—ער זאָל כאָטש מאכנ אזויפיל וויפל געכטן—געכטן האָט ער געמאכט פארן גאנצן טאָג פֿופצן ציין-רעדער...

צום סאָפ ארבעט-טאָג האָט דאניע צוריק אנידער-געלייגט די דריי ציין-רעדער. ער האָט דאָס שטיקל ארבעט אָפגעטאָן שטילערהייט און מיט מוירע, פונקט ווי פריער, בעשאס ער האָט פונ קעסטל זיי ארויס-געשלעפט.

א צופרידענער האָט ער זיך געלאָזט ארויסגיין איניינעם מיט די ארבעטער. וואָס האָבן שוין געהאט אוועקגעלייגט די ארבעט...

ווען ער איז א צווייטן מאָל געגאן פונ דער שול, זיגען די זאוואָדישע טויערן געווען געשלאָסן. וואָס טוט מען איצטער? וויאזוי גייט מען אריין אפן זאוואָד? ער קוקט אריין אין הויפ דורכ די איזערנע גראטעס. פונננטן אין פארקאן האָט ער

באמערקט א לאַך, עטלעכע ציגל פעלנ, דארפ מען זיך אויסצײען אונ דורכקריכן דורך דער שמאָך- לער לאַך אינ הויפ ארײַן... פאר דאניען איז עס גע- ווען א שווער שטיקל ארבעט. דאניען ווײַזט זיך אויס, אז קיינער וואָלט זיך ניט אײַנגעשטעלט דורך- צוקריכן דורך אזא שמאָלער לאַך אונ קיינער וואָלט ניט געקאָנט זיך אזוי אויסצײען, אזויווי א גלייך שטיקל האָלץ. נו, ווער וואָלט געקאָנט?..

ער האָט גאָר פארגעסן, אז ער האָט נאָך קיינ מיטיק ניט געגעסן, ער איז גאָר ניט הונגעריק... ווען דאניען איז שוין געווען אפן זאוואַדישן הויפ,

איז אײַנער פון די היטערס אימ אָנגעגאנג אנטקעגן. — פונוואנען קומסטו אהער, שנעק?..

דאניען האָט זיך ניט פארלאָרן, פאלד האָט ער זיך גענומען אינ די הענט ארײַן.

— איך דארפ האָבן, — האָט ער קורצ געענטפערט, — איך בין א פאַרשטייער פון אונדזער שול... — וועמענ'זשע דארפסטו?

דאָ האָט דאניען ניט געקאָנט צווכן קיינ פאסיקן ענטפער. ער האָט געפילט, ווי ער פלוידערט אונ ענטפערט ניט קלאָר אפ דער פראגע, וואָס דער הי- טער האָט אימ געשטעלט.

— איך דארפ האָבן... — האָט ער ענדלעך דרייסט אָפגעענטפערט, אונ ער איז געווען זיכער, אז פאלד וועט אימ דער היטער א כאפ טונ פארן קארק אונ אימ ווײַזן, ווי א טיר עפנט זיך... „פארפאלן — טראכט

ער בא זיך—מ'קאָן דאָ גאָרניט העלפֿן...“ אונ ער האָט
נאָך דרייַסטער צוגעגעבן:

— ווען איך דארף ניט, וואָלט איך אהערצו ניט
געקומען...

א גליק איז געווען פאר דאניען, וואָס מע האָט
דעם היטער א רופ געטאָן, אונ ווי נאָר דער היטער
האָט באוויזן אויסצודרייען זײַן שווערן, גרויסן קאָפּ,
האָט דאניע שויב געפּוּיזעט צווישן די גרויסע קעסט-
לעך אונ אזויארומ זיך אריינגעגאנוועט אינ מעכא-
נישן צעך.

איידער נאָך ער האָט באוויזן צוצוגיין צו יענעם
אָרט, וווּ דער טאטע זײַנער ארבעט, האָט ער דער-
הערט, ווי מע רעדט טאקע וועגן זײַנ טאטן. שטעלט
ער אָן די אויערן זײַנע אונ הערט זיך איינ:

— ער גייט אפ א וועג, אלעקסאנדער.

— וואָסי דען?

— נעכטן האָט ער געמאכט צוואנציק ציינ-רעדער.

— נו?

— מ'האָט שויב געוואָלט אפּידע אראָפּנעמען
דאָס ברעטל.

— נאָר פארוואָס האָט מען ניט אראָפּגענומען?

— דער מײַסטער האָט געזאָגט, מע זאָל נאָך צו-

ווארטן.

— ער וואָלט געקאָנט זײַן א גוטער ארבעטער.

— אוואדע.

דאניע איז אוועק צום טאטן.

קיינמאל האָט נאָכ דאָניעס האַרצ ניט געצאָפּלט
 מיט אזויפיל פּרייד. מע האָט שוין אפּידע געוואָרט
 אראָפּגעמען דאָס ברעטל... נעכטן האָט ער געמאַכט
 צוואַנציק ציינרעדער. ווער? דער טאַטע זיינער. די
 אייגעלעך האָבן זיך באַ אימ צעפּינקלט. ווען ער
 שעמט זיך ניט, וואָלט ער זיך אַרופּגעוואָרפּן אפּן
 האַלדז... און זאָל די גאַנצע שול זען, אז דאָניעס
 טאַטע פּילט אויס דעם פּלאַן גלייך מיט אלע טאַטעס...
 ער איז געפּליבן שטיין, ווי צוגעשמידט, ווען ער
 האָט דערזען, אז דער טאַטע האָט זיך פּרייט צעזעצט
 אפּ אַ גרויסער פּאַדוואַנקע, און אַרומ אימ שטייט אַ
 גאַנצ רעדל—מילאַכט ווידער, מע דערציילט זיך מיי-
 טעס און מע לאַכט נאָכאַמאָל...

— ווער? דער טאַטע זיינער?..
 דער שטעקן איז פאַרוקט, דער סטאַנאַק שטייט...
 — דאָניע ס'איז דיין טאַטע?..
 — דאָניע!... וואָס שוויגסטו, דאָניע?..
 נו, וואָס קאָן ער טון, דאָניע?.. וואָס קאָן ער
 דאָ העלפּן?.. און טאַקע פּאַלד, ווי מע האָט אָפּגע-
 רופּן די אַרבעטער פּונעם טאַטן, זיי זאָלן גיין צום
 קראַן, און ווי נאָר דער טאַטע האָט זיך גענומען צו
 דער אַרבעט, איז דאָניע ווידער צוגעגאַנגן צום הילצער-
 נעם קעסטל און פּונ דאָרט אַרויסגעשלעפּט ניט קיין
 דריי ציינרעדער, נאָר זעקס...
 און געפּיקט האָט אימ אין קאַפּ די גאַנצע צייט:
 — וואָס וועט זיין פּונ דעם דער סאַפּ?

— וואָס טוט מען?
 — וואָס איז דאָס פאר א צאָרע?..
 ער האָט געוואָלט באוואָרענען די ציינ־רעדער,
 אז קיינער זאָל ניט זען דאָס מיַעסע שטיקל ארבעט,
 וואָס ער טוט דאָ אָפּ... פלוצים האָט ער אפּ זיינע
 קליינע אקסלענ דערפילט א פאַר שווערע הענט.
 — וואָס טוסטו דאָ, דאניע?..
 ער האָט צונויפגעציפעט די ציינ אונ געשווינגן.
 — נאָכאמאָל אפּ אַן עקסקורסיע?..
 — ניין, — האָט ער אימ געענטפערט אָן א קאפּ
 שרעק. — ניט אפּ קיינ עקסקורסיע בין איכ געקומען,
 נאָר...
 אינ עטלעכע ווערטער האָט ער דערציילט קארפּן
 אלץ, וואָס ער טוט דאָ, אונ פארוואָס ער באהאלט
 די ציינ־רעדער... אונ געענדיקט האָט ער: — איכל
 אלע טאָג קומען אהער, בין מיוועט פונעם טאטנס
 סטאנאָק ניט אראָפּנעמען דאָס שווארצע ברעטל...
 — איכ האָב גאָר ניט געוויסט, אז דו ביסט אזא
 יאטוצ, — האָט איוואן קארפּ זיכ געכידעשט אונ אימ
 אַנגעקוקט פונ קאָפּ בין די פיס, ווי ער וואָלט אימ
 דאָס ערשטע מאָל דערזען.
 דאניע האָט אימ אויכ דערציילט, וויאזוי דער
 היטער האָט אימ געכאפט פאר דער האנט אונ פאר-
 האלטן... ס'איז נאָכ גוט, וואָס ער האָט אויסגעקע-
 רעוועט דעם קאָפּ, אונ ער, דאניע, האָט געקאָנט
 פארשווינדן פונ זיינע אויגן...

איוואן קארפ האָט ארויסגעשלעפט פון דער בוזעמ-
קעשענע א בלאָקנאָטל, פארשריבן עפעס און אימ
אַנגעזאָגט:

— מיט אַט דעם צעטל וועסטו גיין אין זאווקאַמ
צום כאווער סאראטאָוו, ער וועט דיר שטעלן א
שטעמפל, און דו וועסט קאָנען שטענדיק דורכגיין...
דאניע האָט גאָרניט געוויסט, וויאזוי אימ צו פא-
דאנקען, ער איז געווען גרייט אימ ארומצונעמען
מיט זײַנע קינדערשע הענטלעך און אימ אזש אופ-
הייבן אינדערהייב... נאָר געזאָגט האָט ער אימ:

— איר זאָלט קיינעם ניט דערציילן, קיינעם ניט...
אלעקסאנדער האָט זיך צעפינעט און שעלט זיך
מיט טויטע קלאָלעס...

איוואן קארפ איז צוגעגאנגן צו אלעקסאנדער,
אריינגעקוקט אימ גלייך אין די אויגן און געפרעגט
מיט א שמייכל:

— וואָס איז שײַן ווייטער, אלעקסאנדער?

— סע גייט מיר אָפּ ציינרעדער. עמעצער גאנ-
וועט בא מיר...

— סע ווייזט זיך דיר אויס...

— וואָס ווילסטו מיר אַינריידן, איך ווייס דאָך.

— מיר דאכט, אלעקסאנדער, אז ס'איז זייער ארבעט.
— וועמעס?..

— אַט די אַ מענטשעלעך פונעם קראנ, וואָס קו-

מען און דערציילן-דיר מײַסעס... זײ ציען אָפּ בא

דיר און פארקויפן אנדערע טאָקערס...

— פנוואנען וויסטו?

— ווײל איך האָב באַמערקט, ווי קאַרזש האָט גע-
טראָגן אין די הענט עפעס ענלעך צו אַ צײַנ־ראָד...

— אָט אַ כּאַליערע... ס'קאָגן ניט זײַנ... איך וועל
אימ די אויגן ארויסדראָפּען... איך וועל אימ...—אלע-
קסאנדער האָט נערווען געפּיסן די אונטערשטע
ליפּ און געהאַלטן אין אײַן שעלטן זיך.

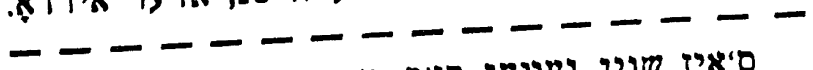
— דו האָסט פאַרגעסן, אלעקסאַנדער, — האָט
גוטמוטיק גערעדט צו אימ איוואן קאַרפּ. — אז דײַן
סטאַנאַק האָט ווייניק געאַרבעט, ווייניק, וואָס ווייני-
קער קאָגן שוין ניט זײַן. איז עפּשער דאָ ליגט דער
טאַעס דײַנער?.. און קײנער גאַנוועט פאַ דיר ניט.
דערמאָגן זיך!

שפּעטער, ווען די שוואַרצאַרבעטער זײַנען נאָכ-
אַמאָל צוגעגאַנגען צו דאַניעס טאַטן דערצײלן אַ
נײַע כּאַכמע, אַ פּרישן אַנעקדאָט, האָט זײ אלעקסאַנ-
דער גוט אויסגעזידלט און דורכגעטריבן...

— גוט אזוי. גוט...— האָט דאַניע זיך געקוויקט, שטײ-
ענדיק פּונדערווײַטנס און נאָכשפּירנדיק נאָכ יעדן
ריר דעם טאַטנס. — זאָלן זײ וויסן, די לײדיקגײערס.
די פּוסטעפּאַסניקעס...

וויטער איז שוין צו אלעקסאַנדערן קײנער ניט
צוגעגאַנגען. ער האָט אפּילע געפרוּווט ווינקען מיט
די אויגן, אָבער יענע האָבן נאָר אָפּגעדרײט דעם קאַפּ...
אזוי איז געגאַן דאַניע טאָג נאָכ טאָג אין זאוואָד
אַרײַן. נא דער פּודקע האָט אימ קײנער ניט פאַר-

האלטן. אָבער אינ צעכ האָט ער זיכ געדארפט גוט
היטן. דער טאטע זאָל זיכ ניט דערוויסן, אז ער איז דאָ.

ס'איז שוין געווען סאָפּ טאָג. אָט-אָט וועט באלד
א הודע טון, און פא די ארבעטער וועט זיין שאפאש...
פאמ טאטן אינ קעסטל איז פול אָנגעלייגט מיט
ציינ-רעדער... עפשער פערציק ציינ-רעדער...

דאניע האָט פאמערקט, ווי צוויי גראָבע. געוונטע
הענט האָבן זיכ א הייב געטאָן אינ דער הייכ און
אראָפגענומען דאָס שווארצע ברעטל.

— אלעקסאנדער, — הערט דאניע, ווי מע רעדט
צו זיין טאטן, — ווייסט, אלעקסאנדער, נעכטן האָסטו
אויסגעפילט די פראָגראַם אפּ 105 פראָצ.

ער האָט געשוויגן, דער טאטע זינער, די צונויפ-
גענומענע ליפן האָבן זיכ פאנאנדערגענומען, און א
צופרידענער שמייכל האָט זיכ צערונען איבערן גאנצן
פאָנעם:

— היינט האָב איכ מער...

— וועסט נאָכ ווערן א שלאָגלער אויכ...

— עפשער...

א שטארקע היצ האָט דאניען א שלאָג געטאָן
גלייכ אינ פאָנעם. ווען ער ווייסט, אז דער טאטע
זינער וועט זיכ ניט פיזערן, וואָלט ער מיט איין
יאָג ארוםגעלאָפן צו אימ אפּ די הענט...

מיטאמאָל האָט זיכ אומגעריכט א ריס געטאָן פון
זיין מויל:

— טאטע!..
— פונוואנען קומסטו אהער, דאניע?..
— איך קומ, — און דאָס האַרצ האָט אָנגעהויבן באַ
דאניען פלאַטערן, — מיט די פיס קומ איך אהער...
— — — — —

די קינדער פון שול לויפן ארום איבערן לאנגן
קאַרידאָר און זשומען.
מע האָט זיך היינט געקליבן גיין אפן זאוואָד.
און מיט דאניען רייצט מען זיך:
— מיוועט ווידער באווייזן דיין טאטן...
— א פראָגולשטשיק איז ער...
— און א שיקער אויך...
דאניען ענטפערט זיי קיין וואָרט ניט. איצט פאר-
דריסט אימ ניט, וואָס מע באלמידיקט אימ. און באַ
זיך טראכט ער: „ווארט נאָר ווארט, לאָמיר נאָר
אריינגיין אפן זאוואָד, וועל איך אייך שוין אומיסטן
ווייזן...“
וואָס היינט מען, מע קאָן ניט מאכן אביסל גי-
כער?..
די קינדער זיינען אוועק אפן זאוואָד.
דער מיסטער האָט זיי פריינטלעך אופגענומען
און דערציילט, וויאזוי מע האָט יענע מאשינעס
אוועקגעשיקט און איצטער ארבעטן זיי שוין.
— איר געדענקט דאָך? — האָט דער מיסטער
פארענדיקט מיט א פראגע.

- וואָס־זשע, מיר געדענקען ניט?..
דאניע האָט זיך ארויסגעכאפט:
- כאווער מײסטער, ווייזט אונדז יענע ארבע־
טער, וואָס פילן ניט אויס דעם פלאן. איר געדענקט
דאָך? — האָט ער א פרעג געטאָן פונקט אזוי, ווי דער
מײסטער די קינדער, מיט דעמזעלבן טאָן.
- דער מײסטער האָט אוועקגעפירט די קינדער אינ
יענעם ווינקל, ווו אלעקסאנדער האָט געארבעט.
- בעשאס איר זײנט געווען בא אונדז יענצ מאָל.
האָט איר דאָ געזען וואָס, כעוורע?
- א ברעטל... — האָבן אלע קינדער אויסגעשרייען.
- נו, אונ וואָס איז געווען אָנגעשריבן אפן
ברעטל?
- דער כאווער אלעקסאנדער פילט ניט אויס
דעם פלאן.
- ריכטיק, ריכטיק. אונ איצט, כעוורע, פילט
אויס דער כאווער אלעקסאנדער דעם פלאן אונ
אמאָל שטײגט ער נאָך אריבער דעם פלאן...
- נו? — האָבן אלע מיט דער פראגע ווי א פיפ
געגעבן.
- יאָ, יאָ...
— ס'איז דאָך דאניעס טאטע...
— נו, יאָ, דאניעס...
— אָט איז דאָך דאניע אליין אויך פאראן.
איוואן קארפ איז אָנגעגאן, ער האָט זיך אָפגע־
שטעלט הערן, ווי דער מײסטער דערקלערט די קינ־

דער, נאָר אפּ דער פראגע, פארוואָס האָט אלעקסאנד־
דער פריער גיט אויסגעפילט דעם פלאַן און איצט
יאָ, האָט מען געזען, איז דעם אלטיטשקן מיסטער
שווער צו ענטפערן...

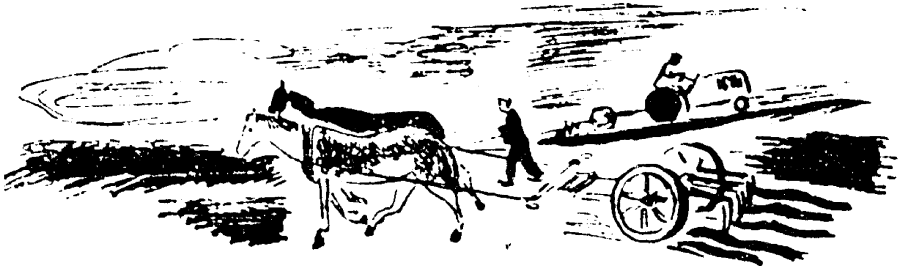
איוואג קארפּ האָט ארופגעזעצט דאניען אפּ דער
ברייטער פלייצע און געלאכט צו די קינדער.

— איך זעט דעם יאטוצ, יאטלעכ! אָט דער
באָכער האָט ארויסגעשלעפט דעם טאטן זיינעם פון
א טיפער בלאָטע.

און ער האָט דערציילט די קינדער די גאנצע מייסע.

פערד

בא אונדז אינ קאלווירט איז געווען זייער אסאך פערד. אלע געזונטע, מיט קיילעכיקע פייכלעך, ס'איז אזש געווען א שרעק א קוק צו טון, ווי זיי פלעגן זיך לאָזן לויפן איבערן פעלד.

אַך, איז דאָס געווען פערד! לייבן, טיגערס, אָד-לערס, ניט קיין פערד. אז עמעצער פונ די קאלווירט-לער פלעג דערציילן א פרעמדן פונ אן אנדער ייִשעו וועגן אונדזערע פערד, איז יענער געשטא-נען מיט אן אָפן מויל, אויסגעסטאַרטשעט די אויגן און זיך געכידעשט:

— נו? סע קאָן ניט זיין...

אז איך רעד פונ אונדזערע פערד, דערמאן איך זיך אינ „אָשערנ“ — א הויך פערדל מיט לאנגע דא-רע פיס. פאָרן מיט „אָשערנ“ איז וועג איז געווען בא אונדזערע קאלווירטלער דאָס גרעסטע גליק.

— אָט דאָס היסט א פערדל מיט א פיסק, — האָבן עלטערע גערעדט וועגן „אָשערנ“, און מיר, יאטלעך, זינען געשטאנען בא די זייטן און געקליבן נאכעס.

איר ווילט אוואדע-וויסן, פארוואס מיר האָבן גע-
רופן דאָס פּערדל „אַשער“, וועל איך איך פארד
דערציילן.

בא אונדז איך קאלווירט איז געווען א באַכער,
איינער פון די בעסטע קאלווירטלער, האָט מען איך
גערופן אַשער. א יאט איז דאָס געווען א געוונטער,
מיט ברייטע פלייצעס און מיט קארע אויגן. דאָס פאָ-
נעם זינס איז געווען אביסל געשטופלט, די פאקן
שטענדיק רויט און צעהיצט. ער האָט אָפּגעהיט די
פּערד, ווי די אויגן. שטענדיק איז ער געווען איך
שטאל און אכטונג געגעבן, אז די פּערד זאָלן האָבן
וואָס צו עסן און וואסער זאָלן זיי טרינקען צו דער
צייט. פארטאָג און פארנאכט האָט ער געהאלטן איך
אייך רייניקן די פּערד. אז מ'פלעג אריינגיין איך
שטאל, האָט געלויבטן פון יעדער ווינקעלע, די פּער-
דעלעך האָבן געבליאסקעט איך די אויגן, ווי אויסגע-
מאָלטע...

אנומלט האָט אונדזער אַשער געבראכט צו פירן א
פּערד פון שטאָט, א דארס, דער רוקן אָפּגעבליאקע-
וועט, די ריפן ארויסגעסטאַרטשעט, ווי רייפן. מיר
איז נאָר געפעלן געוואָרן. וואָס די פיס זיינען בא
איך וויסע, ווי איינגעטונקען איך וואפּנע.

— פון אָט דעם פּערדל וועל איך מאכן א לייט, —
האָט אַשער אלעמען צוגעזאָגט און פארזיכערט.
און טאקע, ווי נאָר ס'איז אוועק דער ערשטער
כידעש, האָט מען דאָס פּערדל ניט דערקענט.

— ס'איז געוואָרן א גוט פּערדל.

— א ליאלקע...

אז אונדזער אָשער איז אוועק אין דער ארמיי, האָט ער עפּשער טויזנט מאָל אָנגעזאָגט, אז די פּערד זאָל מען היטן, ווייל ער האָט אין זיי ארײַנגעלייגט גענוג געזונט; באַזונדערס זאָל מען אכטונג געבן אפּן הויכן פּערדל מיט די ווייסע פּיס. מ'האָט אים דאפּקע צוגעזאָגט און זייער פּינ ארויסבאגלייט.

פון דעמאָלט אָן האָט מען גערופּן דאָס פּערדל „אָשער“. צווישן אלע פּערד איז דאָס געווען דאָס בעסטע.

מיט „אָשערן“ האָט מען זיך געצאצקעט.

ס'איז אוועק א שטיק צײַט.

אין איינעם א טאָג גיי איך אזוי פון דער שול אהיים אפיסל פארטראכט, זע איך, ווי אונדזער „אָשער“ שטייט אין א גרויסער קאליוזשע, די שיטערע פּלאַטע דערלאנגט אים ביזן בויך. דער גרויסער וואָגן, ווי א וואגאן איז אָנגעלייגט פּול און פּול מיט פּעק־לעך און זעקלעך, און באַרעכ־איטשע דער פּורמילע קנאקט מיט דער פּייטש, אזש די הויט צעטריסקעט זיך פא „אָשערן“...

ס'האָט מיר א ריס געטאָן אין הארצן...

איך בין גאָר נאָענט אונטערגעגאנגען מיט אזא געפּיל, ווי מע וואָלט מיר אין די אויגן אָנגעשאָטן זאמד.

— וואָס האָט איר ניט ראכמאַנעס אפ קיין פערד?
אייך איז ער גרינג אָנגעקומענ?.. כיוועל דערציילן
שטיינבערג... מיין וואָרט, כיל דערציילן.
(שטיינבערג איז דער פּאַרזיצער פון אונדזער קאַל-
ווירט).

האָט ער זיך אפ מיר צעשרייען, פאַרעכ-איטשע
— פּאַשאָל וואָן פונדאנען, דו ווילסט אויך כאפן
א פאַר שמיץ מיט דער בייטש?..
איך האָב געזען, ווי זיינע ליפן זיינען באוואשן
געוואָרן מיט זייפֿ-מילינקעס.

מיין געדאנק האָט מיר אונטערגעזאָגט, וואָס איך
דארף טון: וואָס ווינציקער כיוועל זיך אויסטיינען
מיט פאַרעכ-איטשען, וועט פאר אונדז ביידן געזונ-
טער זיין.

איך בין אוועקגעגאנגען צום כאווער שטיינבערג
און דערציילט אימ די גאנצע מייסע, ווי אונדזער
„אַשער“ שטייט ביזן בויך אינ פלאטע און רייסט זיך
מיט אלע קויכעס, און דעם גרויכען פאלאדענעם
וואָגן קאָן ער בעשומיפן ניט ארויסשלעפן...

— כאווער שטיינבערג, — שריי איך, — ער וועט דאָך
אימ דערהארגענען אפן אָרט, כאווער שטיינבערג,
ער וועט נא אונדזער „אַשערן“ לעבעדיקערהייט
ארויסשלעפן די קישקעס, מיין ערן וואָרט...

איך וויל אייך גלאט ווייטער ניט דערציילן, וואָס
דער כאווער שטיינבערג האָט מיר אָפגעענטפערט,
נאָר פארדראָסן האָט עס מיך ביז ווייטעק.

— גיי, — זאָגט ער, — יינגעלע, זיכ לערנענ, אונ
ס'איז ניט דיינ דיגע מישן זיכ צווישן פערד. ס'איז
פאראן בא אונדז אָן דיר גוטע פאלעפאטימ...

אפ מאָרגן אינדערפרי האָט זיכ איבערן גאנצן
יישעו צעטראָגן, ווי א ראדיאָ-כוואליע, אז אונדזער
„אָשער“ ליגט אינ שטאל, די פיס זיינען בא אימ פאר-
גליווערט אונ שטאָרצען אינדערהייכ, ווי דרענגלעכ.
איכ ווייס ניט, וועמען ס'האָט נאָכ אזוי געארט,
ווי מיכ, ווייל קיינער איז אפילע ניט געגאנ אינ שטאל
אריין א לעצטן קוק טונ אפ אימ...

דער כאווער שטיינבערג האָט זיכ מיר געשעמט
קוקן אינ די אויגן, איכ האָב דאָס געפילט.

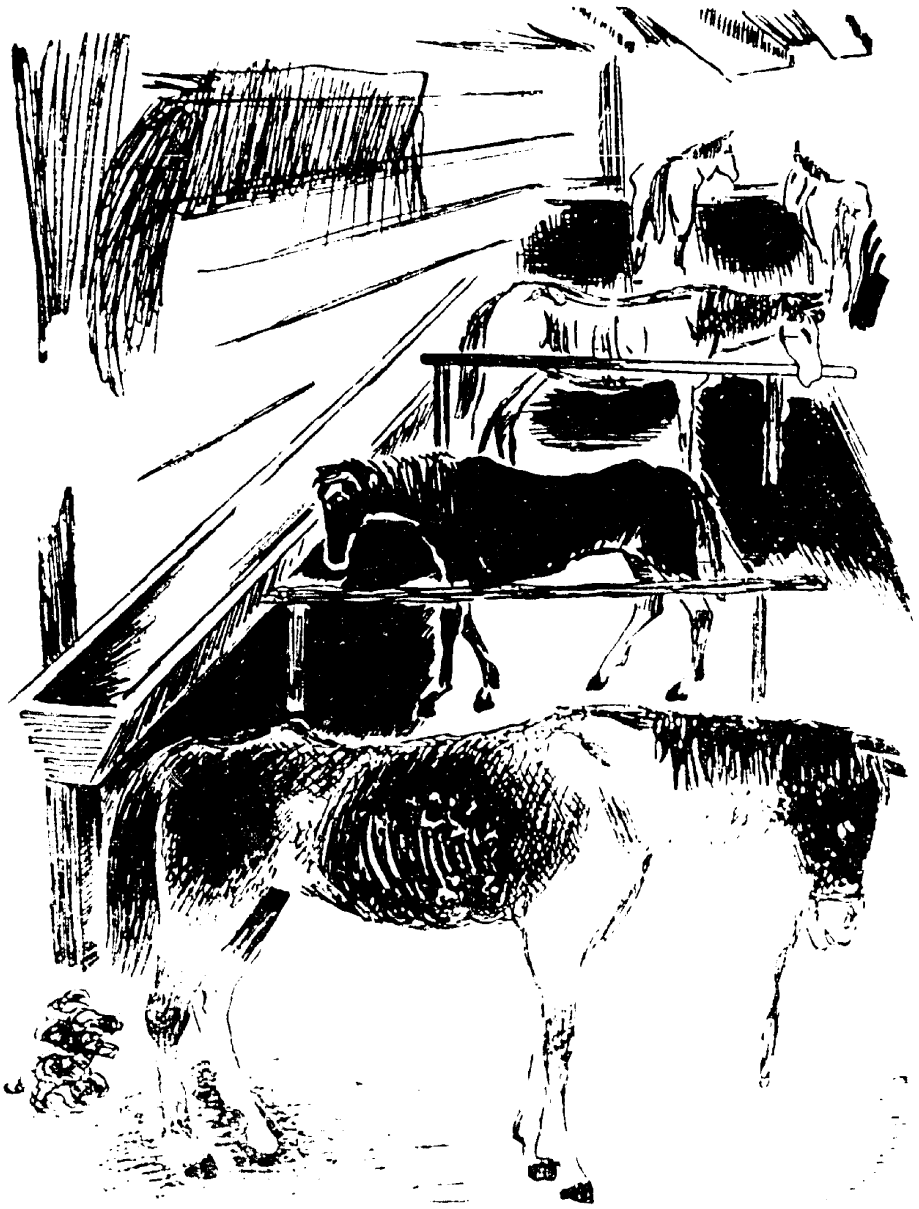
וואָס מער מיט א טאָג, אלצ ווייניקער פערד איז
בא אונדז געוואָרן, ווייל ווער ס'האָט געוואָלט, איז
געוואָרן א פאלעפאָס איבער די פערד.

איכ האָב אימ דאפקע עטלעכע מאָל דערמאנט.
דעם כאווער שטיינבערג, פלעג ער מיר שטענדיק
געבן איינעם אונ דעמזעלבן ענטפער:

— ס'איז פאראן אָן דיר, יינגעלע, מענטשן, וואָס
זאָלן זאָרגן...

איינער אליין, האָב איכ פארשטאנען, וועל איכ דאָ
גאָרניט מאכן. מע מוז נאָכ האָבן צו זיכ א גוטע
קאָמפאניע כעוורע.

נאָכדעם, ווי ס'האָט זיכ געטראָפן דער אומגליק
מיט „אָשערן“, קומ איכ אפ מאָרגן צו גיין אינ שול
אריין (בא אונדז אינ יישעו איז פאראן א פיריאָריקע

שול). איכ הער, ווי פונ דער קלענסטער גרופע ביו
דער סאמע גרעסטער, סײַ די קינדער און סײַ די
לערער רעדן וועגן אונדזער באלפטן טראגיש־אומ־
געקומענעם פערד „אָשער“.

— איז דאָס געווען א פערד, מ׳מ׳צא! אכ, א
פערד! — אזוי טוט א זאָג אונדזער לערער באַרעכ און
טוט דערפֿי א סמאָטשקע מיט די ליפּן. — ס׳איז א
גרויסע פראגע, ווען דער קאָלעקטיוו קאָן נאָכאמאָל
זען אזא פערד.

— מיילע, פונעם ריידן וועט גאָרניט ארויסקומען.
פארשטייט זיך, ס׳איז אוואדע א גרויסער ווייטעק,
וואָס אונדזער „אָשער“ איז אזוי יונג אוועק פונ דער
וועלט, און אויב איר ווילט וויסן, האָט באַרעכ־איטשע
דער פּורמילע [דעם גרעכטן נײַלעק אינ זײַן טױט
יא, יא...]

— א פאָהאנער מענטש... א שעדיקער.
— נאָך מער פאלט די פאראנטוואָרטלעכקייט אפן
כאווער שטיינבערג. ווען ער זאָל געווען האָבן א פאָר
שארפע אויגן, וואָלט געוויס צו אזעלכסניט דערגאנ...
— איכ בין מער ווי זיכער, אז אזא סאָפ וועט זײַן
מיט אלע אונדזערע פערד...

איידער מיר האָבן אָנגעהויבן דעם לימעד, האָב
איכ געזאָגט צו די כעוורע:

— אזויווי מיר זײַנען די עלטסטע גרופע, דארפן
מיר זען עפעס טוב. מיר זײַנען, דאכט זיך, אלע
פּיאָנערן.

האָבן זיך כעוורע ארופגעכאפט אפ מיר. א טייל
האָבן געהאלטן, אז איך בין גערעכט, און מע דארפ
זיך צו עפעס מאמאָשעסדיקס דערשלאָגן. און אנדערע
זיינען געווען קעגן מיר, — ניט דאָס איז אונדזער אר-
בעט, זאָלן זאָרגן וועגן דעם די עלטערע. און נאָך
אלעמען, וועט אונדז קיינער ניט וועלן הערן.
אזוי אָדער אנדערש, מיר האָבן אויסגעטיילט דרײַ
יאטן, וואָס דארפן פאלד נאָכן לימעד אָפהאלטן א
זיצונג און ערנסט פאטראכטן די פראגע וועגן אונד-
זערע פערד.

און אזוי האָבן מיר געטאָן.

איך, ווי אן איניציאטער, בין דער פאָרויצער פון
נעם דרייַלינג.

— כעוורע, — זאָג איך צו זיי, — מיר דארפן קו-
מען צום כאווער שטיינפערג און ריידן אָפן, אז מיר
נעמען שעפטומ איבערן שטאל און מיר וועלן אכטונג
געבן אפ די פערד.

וואָס פאר אן ענטפער ער קאָן אונדז געבן, האָבן
מיר ניט געוווסט.

אונדזער פאשטימונג האָבן מיר איבערגעגעבן
דעם וואָזשאטן. ער האָט אונדז בעפירעש געזאָגט,
אז אונדזער אָפּטו איז זייער א גוטער, דערפון האָט
ער אונדז דערקלערט, וואָס פאר א קאָלאָסאלע אר-
בעט מיר וועלן אָפּטו, און האָט אונדז פארזיכערט,
אז ער וועט אונדז אומעטומ און שטענדיק קומען צו
הילפ.

אלע דרײַ פילן מיר זיך אזוי גוט, ווי מיר וואָלטן
געפלוויגן אפּ און אערפלאַן.

מיר זינען געקומען צום פאַרזיצער פון קאלווירט.
צוערשט האָט דער כאווער שטיינבערג גענומען
אונדז פאטראכטן, וואָס פאר א יאמ האָט אונדז פאר-
זואַרפן צו אימ. ער האָט געקוקט מיין זינען כּיטרע
אויגן און געוואוסט, אז דאָס דאָס מיין ארבעט.
— וואָס־זשע ווילט איר פון מיר? — פרעגט ער
אונדז.

מיר ווייסן אלע, וואָס מיר ווילן און נאָך וואָס
מיר זינען געקומען, נאָר קיין גענויעם פלאן אפּ די
הענט האָבן מיר נישט געהאט.

איך שפּרינג ארויס דער ערשטער.

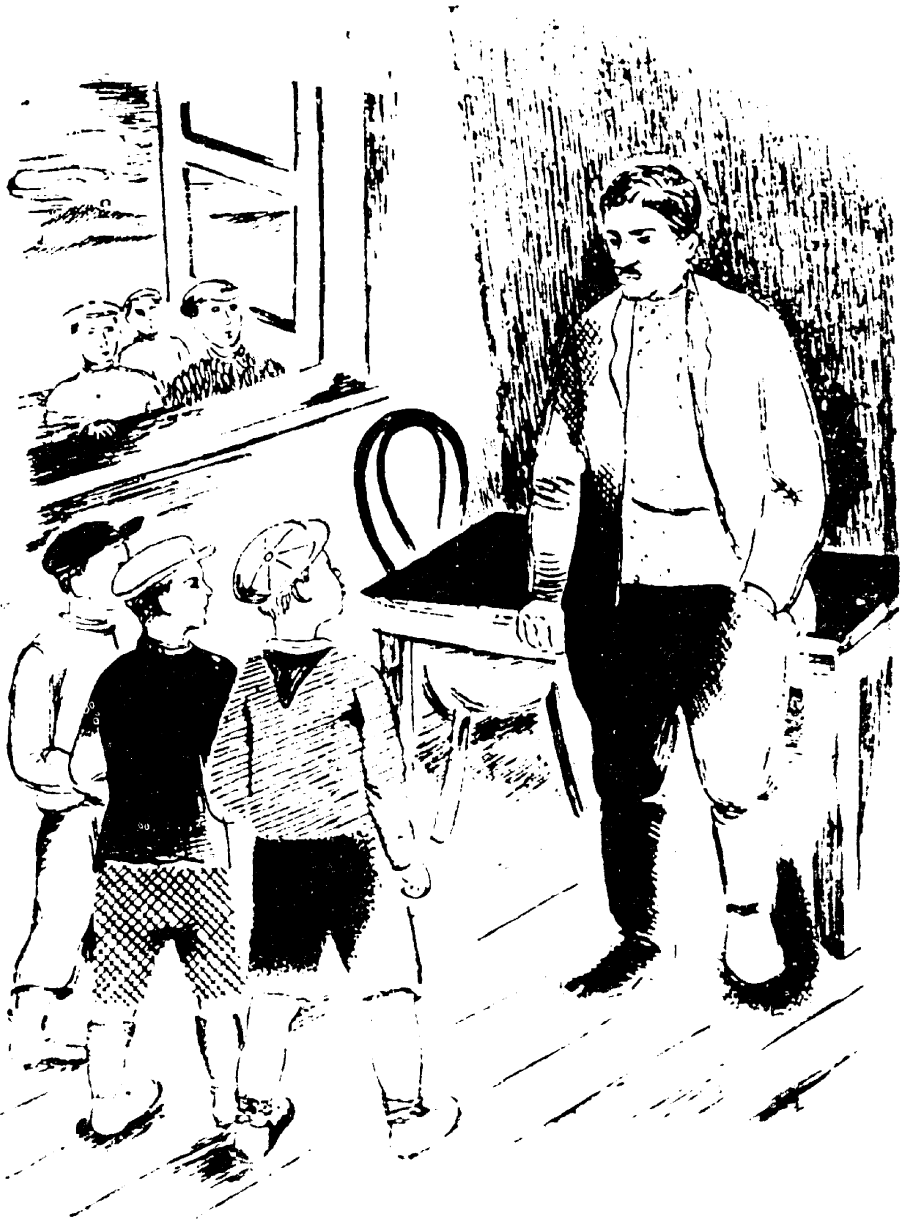
— „אַשער“ איז געפייגערט, און אויב איר ווילט
וויסן, זינט איר דער שולדיקער, איר, כאווער שטיינ-
בערג...

זיין געל בערדל האָט אָנגעהויבן ציטערן, גיך-
גיך האָבן זיך צעפינטלט די אויגן.

— וואָס־זשע ווילט איר, פרעג איך איך איך? ..

— מיר ווילן אָט וואָס, — זעצ איך פאַר אביסל א
פארויקטער, — אונדזער גרופע זאָל זיין א שעפּ אפּ
דער שטאל.

ווי איך געדענק נאָך, האָט ער דעמאָלט,
נאָך מיין היציקער רעדע, פארלייגט די הענט אפּ
הינטן, אָנגעבויגן דעם קאָפּ און צוגעזשמורעט די
אויגן.

— וואָס מיינט איר, אז בא אונדז איז פאראן לאָ-
שעקלעך און איר וועט קאָנען פאָרן אפ זיי רייטן-
דיק? עפעס מיינט איר, אז דער קאָלעקטיוו איז א
קינדער-שפּיל. וואָס הייסט, מיר וועלן איבערגעבן
אין אַמערע הענט די שטאָל? וואָס טראַכט איר, איך
פּינ אַראָפּ פונ זינען, צי וואָס?.. גייט אַיך פונדאנען
און זוכט זיך פאסיקערע ארבעט.

דער כאווער שטיינבערג האָט אונדז איבערגעלאָזט
שטיין, און אליין איז ער א דערצאָרנטער אוועק פון
אונדז.

דאָס האָט אונדז אונטערגעצונדן און פארדראָסן
נאָך מער, ווי זײַן ארט ריידין.

געקומען זײַנען מיר צוריק אין שול און געהייסן
צונויפרופן א פארזאמלונג פון אלע כעוורע. מיר
האָבן דערציילט, אז מיר זײַנען געווען באַם כאווער
שטיינבערג, און וואָס ער האָט אונדז געענטפערט.
זאָלן זיך די כעוורע ארויסזאָגן, וואָס דארפן מיר
טונ...

— ווער וויל א וואָרט?

דער כאווער בערל, אונדזער לערער, איז געווען
זייער בייז; פארשטייט זיך, ניט אפ אונדז, נאָר אפן
פאָרזיצער פון קאָלווירט. בעשאַס ער האָט געהאלטן
זײַן רעדע, האָט דער כאווער בערל אימ עפעס אָנ-
גערופן מיט אזעלכע נעמען, וואָס מיר און אסאך
אנדערע כעוורע איז דאָס געווען שווער צו פאר-
שטיין. נאָר געזען האָבן מיר אין אימ, אז ער איז

מיט אונדז, מיר זײַנען גערעכט און האָבן די פולע
רעכט צו פאָדערן.

אפן צווייטן טאָג לאָזן מיר זיך נאָכאמאָל גיין
צום פאָרזיצער פון קאָלוירט — צום כאווער שטיין-
בערג.

גיין גייען מיר שוין ניט אינדרײַען, נאָר פינף
מענטשן מיטאמאָל — דער דריילינג און דער
„וואָזשאטע“ מיטן כאווער בערל.

איך דארף זאָגן, אז דעם כאווער בערל האָבן מיר
ליב ניט נאָר ווי א לערער, נאָר אויך ווי א גוטן,
איבערגעגעבענעם עלטערן כאווער.

וויפל מאָל אינ טאָג קומען צו אימ אונדזערע
עלטערן זיך האלטן אן אייצע מיט אימ אָדער עפעס
ברעגן א נייטיקס!

קליינע הערעלעך האָבן זיך ערשט ניט לאנג גע-
נומען שיטן אפ זײַנע באקן. ער האָט געטראַגן א
פאָר ביינערנע ברילן, וואָס האָבן פארשטעלט א
האלבן פּאַנעם. זייער מאָדנע איז פאר אונדז געווען,
ווען ער פלעג אראָפּנעמען די ברילן אויסצוווישן די
גלעזלעך.

מיר האָבן זיך געשעמט פאר אימ.

— דאָס איז דען דער כאווער בערל? ניין, דאָס
איז א פרעמדער, ניט קיין היימישער פּאַנעם.
האָט ער אָנגעטאָן די גרויסע אָקוליאַרן — יא, דאָס
איז ער, דער כאווער בערל, אונדזער לערער, אן
אייגענער...

מיטן וואָזשאַטן און מיטן כאַווער בערל האָט דער
פאָרוואַלטער פּונעם קאָלוירט גערעדט גאָר אנדערש.
מיר האָבן זיך אונדזערס דערשלאָגן.

קיינ סאך צייט האָט ניט געדויערט, מע האָט
אָועקגעשטעלט א מענטשן איבער די פּערד, און מיר
אינדרייען זיינען אויך פארבליבן בא דער שטאל.

מיר האָבן אכטונג געגעבן, אז אונדזערע פּערד
זאָלן האָבן וואָס אָפּצוועסן און טאקע צו דער זאט.
טאָמער האָט זיך געמאכט, אז מ'פלעג קומען פון
דער שטאָט און דערנאָך וועלן דאָסזעלבע פּערד
טרייבן ווייטער, לאָמיר זאָגן ערגעץ אינ א דאָרף,
האָבן מיר ניט דערלאָזט.

— אונדזער בריגאדע וועט ניט דערלאָזן, אז א
פּערד זאָל פאלן פארמאטערט. געקומען צו פאָרן, איז
אָפּגעפירט דאָס פּערד גלייך אינ שטאל אריין און
געלאָזט אימ זיך אָפרוען.

אזוי דארף זיינן, און אזוי האָבן מיר געטאָן.
פריער איז דאָס געווען א גאנצ נאָרמאלע זאך
ארומיאָגן א גאנצן מעסלעס די פּערד, אָבער איצט
דערלאָזן מיר ניט—דאָס פּערד דארף זיך אָפרוען. מעג
קומען דער פאָרוואַלטער אליין, וועט מען א פארמא-
טערט פּערד ניט ארויסגעבן.

דעם מענטשן, וואָס מע האָט געהאט אָועקגע-
שטעלט אינ שטאל, האָט מען גערופן בענזי סמיק.
אָט דער בענזי סמיק האָט דיִקע ליב געהאט
פּערד.

אינ מעשעכ פונ א קליינ שטיקל צײַט זײַנענ די
פערד בא אונדז געוואָרן לײַביקע, אויסגעפאסעטע.
מיט קלעכדיקע בײַכלעך און פעטע פליישיקע רו-
קנס — א כײַעס אפ זײ א פאָר טונ ערגעצ.

בא אונדז אינ קאַלווירט איז פאראנ איינער, רופט
מען אימ קיסיל דער טעפער. ער וווינט מיט אונדז
אינ איינ ייִשעווי שוין דאָס פינפטע יאָר, און כאָטש
ער האָט געוואָרפן זײַנע טעפ און אופגעהערט ארומ-
פאָרן איבער די יאָרדן, דאָך איז דאָס געווען א ייד,
וואָס האָט ליב געהאט זיך א דרײַ טונ אהער און
אהינ און מאכנ א קארבאטש...

איאָ, איר ווייסט ניט וואָס דאָס הייסט? אָבער
קיסיל דער טעפער ווייסט דאָך זייער גוט, וויאזוי
מען מאכט עס. נו, אָט וועל איך אײַך באלד דערציילן
א שײַנע מײַסע מיט אָט דעם קיסילן, וויאזוי ער האָט
מיט איינ פאָר געוואָלט פארדינען ניט איינ קאר-
באטש, נאָר עטלעכע גראַבע קערבלעך מיטאמאָל.

פריער פאר אלץ, מוז איך אײַך זאָגן, אז ער האָט
ליב זיך מאכנ טאמעוואטע, אז מען רעדט ניט קיין
אנגענעמענע רייד וועגן אימ.

בא קיסילן זײַנע קליינע אייגעלעך, און די גרויע
באָרד פארשטעלט אימ, ווי מיט א שמאטע, דאָס פאָנעם.
אנומלטן קומט צו גיין אינ שטאל קיסיל דער
טעפער און בעט, מען זאָל אימ געבן א פערד, ער דארף
פאָרן וועגן א וויכטיקן איניען אינ שטאָט ארײַן.

ער דערלאנגט א צעטעלע פונעם זאוּכאָז, אז
מע דארפ אימ איינשפאנען א פערד.

פרעגט אימ בענצי סמיק:

— אייך מיטגעבן א מענטשן?

— ניין, — האָט ער זיך א כאפ געטאָן, — איך דארפ
ניט קיין מענטשן. אזויווי איך פיר א פערד, מעגן
זיך אלע פאלעגאָלעס לערנען בא מיר. אונדזערע לי-
וועראנטן האָבן מיך געקענט.

מיר האָבן אימ איינגעשפאנט דאָס ראַבע פערדל,
אימ אריינגעשטעקט אין דער האנט א בייטש און —
— פאָ — הא — ניין — יי...

אונדזער פערדל האָט א טראָג געטאָן דאָס וועגע-
לע, קיסיל דער טעפער איז שיר ניט ארויסגעפאלן,
און מע איז זאלפאָדריט — קיסיל, דאָס ראַבע פערדל,
דאָס וועגעלע — אוועק מיטן וועג אינ שטאָט אריין.
א שטויב האָט זיי נאָכגעיאָגט העט-העט, ביז דאָס
פורק איז ארונטער אונטערן האַריזאָנט.

געוויסט האָבן מיר, אז אומקערן זיך פון שטאָט
דארפ קיסיל דער טעפער אזייגער פינפ פאטאָג.
ס'איז אונטערגעפאלן דער אָוונט, א שיינער זון-
מערדיקער אָוונט, מיר קוקן ארויך מיט אומגעדולד
אפן טעפער, און ער איז אלץ ניטאָ.
— עפּשער האָט מען אימ פארהאלטן אינ
שטאָט? — פרווונ מיר טרעפן.

מיר טוען א טיפן קוק אפן שליאכ, זעען מיר, ווי
קיסיל דער טעפער פאָרט פאוואָלינקע, ניט-געפילט,

זינגט זיך אונטער, דאָס פּערדל שפּאַנט זיך טראָט באַ
טראָט, אונדזער קיסיל זיצט טיפּ אינ וואָג און שאַקלט
זיך צו מיטן קאָפּ.

מיר זינען אימ ארויס אנטקעגן מיט א ברייטן
שיינעם גוט־אָונט. אינדרויסן האָט געטונקלט.

— אײ, א וועג... נו, א וועג... — קלאַגט ער זיך
פאַר אונדז.

ער האָט אליין גענומען אויסשפּאַנען און פירט דאָס
ראַפּע פּערדל אינ שטאל ארײַן, די מאָרדע פונעם
פּערדל ליגט באהאלטן הינטער זײַן פלייצע.

— וווּ זאָל איך אימ שטעלן, דעם פּערדל דינעם?

— אָט דאָ, אָט דאָ, — ווייז איך אימ אן אָרט.

דאָס פּערדל האָט זיך פּלוצימ צעהירושעט.

— ע, — רופט זיך אָפּ בענצי סמיק, — ס'איז עפעס

גיט דאָס פּערדל.

בא מיר איז דאָס בלוט אנטרווען געוואָרן...

ער מאכט זיך גיט־וויסנדיק, קיסיל דער טעפּער.

די קליינע אייגעלעך זינען אימ ארײַן אינ קאָפּ,

דער פּאַנעם איז ווי באַדעקט געוואָרן מיט א רעדנע.

דער טעפּער מאכט זיך טאַמעוואטע...

האַבן מיר אַרומגערינגלט קיסילן און לאָזן אימ

שוין גיט אָפּ.

— פּײַער, — באפוילט בענצי.

— א לאַמפּ זאָל מען ברענגען!

דער טעפּער וויל זיך ארויסרוקן פונ דער פינצט,

דער שטאל און מאכט אן אָפּצײ... איך האָב זיך אָנגע-

קלאמערט אינ זיינ פארשמאָלצעוועטנ פידוזשאק, ווי
אינ א צוימ, ביז מ'וועט אריינטראָגן א לאַמפּ...
אז ס'איז געוואָרן ליכטיק, קוקן מיר זיך ארום.
דאָס פערדל איז טאקע ראב, נאָר דאָס רעכטע אויג
איז אויסגערונען און די הויט אפן רוקן צעיאטרעט...
— דאָס איז אונדזער פערד?.. — פרעגט שוין בא
אימ פענצי מיט א געשריי.

— שא... שא... — וויל אונדז קיסיל בארוקן, —
קיינ קלויסטער האָב איך בא אייך ניט צוגעגאנוועט.
איר האָט מיר ארויסגעגעבן א פערד, האָב איך אימ
אייך געבראכט, און טשעפעט זיך אָפּ פונ מיר.
— איר האָט דאָך געבראכט א שקאפע, קיסיל...
— און דער ראבער פערד וואָס איז געווען — ניט
קיינ שקאפע?

— איר ווייסט דען ניט? א זשערעב, קיסיל...
— איר זייט שנעקעס, איר ווייסט ניט, וואָס איז
אזוינס א פערד, אן עמעסע שקאפע, זאָל מיך גאָט
אזוי פענטשן, ווי איך זאָג ניט קיינ ליגן. אייער פע-
רדל איז א שקאפע... און... וואָס ווילט איר פונ מיר?
איך זאָל אייך מאכנ א זשערעב?

מיט קיסיל דעם טעפער וואָלט מען זיך לאנג בא-
דארפט קריגן. מיר האָבן זיך אלע געהיצט, געשפרונ-
גען אימ אינ פאָנעם אריין, און ער איז געווען קאלט
און איינגעשפארט, געענטפערט איין וואָרט אפ צען.
איך האָב באלד פארשטאנען, אז דער טעפער האָט
דאָ אָפּגעמאכט ניט קיינ גאָר שיינ געשעפט.

ער האָט געמיינט, אז ער וועט קומען פארנאכט,
אינדרויסן איז טונקל, איבן שטאל איז פינצטער, וועט
ער קאָנען פאריידן די ציינ.
— וווּ איז אונדזער פערד? — שרייען מיר אלע
מיטאמאָל.

— אונדזער פערד זאָלט איר אונדז ברענגען...

— שוין...

— באלד...

— טייקעפ... איר הערט, רעב קיסיל?..

בענצי סמיק האָט אימ אָנגענומען פארן אקסל און
א צי געטאָן צו זיך און געקריצט מיט די ציינ.

— הערט נאָר, רעב ייד, וועמען וועמען, נאָר מיך
וועט איר ניט נארן. זאָגט מיט קלאָרע דיבורים, ווער
איז איצט דער באלעבאָס פון אונדזער ראפן פערד.
פאר אזוינע זאכן וועט מען ניט נאָר אייך זעצן אין
דאָפּר, נאקעט וועט מען אייך אויסטונ... האָט ניט
קיינ פאָריבל, איר זייט א גרויסער פאָדליעצ, קיסיל,
איר הערט... א ייד א פארכ זיינט איר... שוין שפאנט
מען א שפאן און מיט דעם כעוורעמאן, — האָט ער אָנגע-
וויון אפ מיר, — וועט איר פאָרן אָפּנעמען דאָס פערד.
— בענצי!.. רעב בענצי, איר זייט דאָך א ייד מיט
פארשטאנד, וואָס רעדט איר עס, רעב בענצי?..
דער טעפער האָט אימ איינגערוימט א סאָד אפן
אויער.

— פע... פע... — האָט בענצי סמיק מיעס איינגע-

קנייטשט די נאָז און זיך צעפעקעט.

קיסיל דער טעפער האָט עטלעכע מאָל גערופֿן
בענצין מיט א פינגער, אז מיר זאלן ניט פאמערקן.
פאר מיר איז דאָס געווען זייער לעכערלעך. אָט
אזוי קאָן מען נאָר מאנען א קינד מיט א זיסער צו-
קערקע.

בענצין סמיק האָט אָפגעוואָרפֿן מיט דער האנט און
איז אָפגעלאָפֿן פֿון אימ אפ א פאָר שפאן.
— אַיִ... איך וויל גאָרניט הערן פֿון אייך.

מ'האָט צוגעגרייט דעם שפאן, קיסיל דעם טע-
פער האָט מען געמוזט ארײַנזעצן אין וואָגן, אליין
האָט ער בעשמויפֿן ניט געוואָלט גיין. איידער דאָס
פורל האָט זיך גערירט פֿון אָרט, האָט ער ניט אנדערש
געוואָלט פאָרן, ווי נאָר מיר אלע זאָלן שווערן, אז
קיינער וועט קיין איבעריקן פיפס ניט טון, ווי ס'איז
גאָרניט געווען...

קיסיל האָט מיר געוויזן דעם וועג, און איך בין
מיט אימ געפֿלויגן, ווי מיט אן אוטאָ-מאשין. פֿא
מיר האָט ער זיך אויך געבעטן, אז קיינעם-קיינעם
גאָרניט, קיין וואָרט... אַיִ, בין איך געווען אפ אימ
אין קאס, איך וואָלט אימ אין וואָגן צעמאלייצעט
ווי...

אינקורצן.

אונדזער פֿערד האָבן מיר אָפגענומען. ס'איז אונדז
ניט אזוי גרינג אָנגעקומען, ווי איר קערט מיינען.
מיר האָבן זיך גענוג געמאטערט, אָבער קיסיל דעם טע-
פער וועלן מיר אפ אייביק האָבן צו געדאַנקען.

— אזא פאסקודנער ווערעמדיקער ייד... אזא
ספעקוליאנט...

אונדזער קאלווירט האָט זיך געקליבן צו דער אל-
געמיינער פארזאמלונג.

מאכן די פארזאמלונג אין שטוב איז הייס, ענג
און דושנע, האָט דער פּאַרזיצער פּונ קאַלווירט גע-
זאָגט, אז די פארזאמלונג וועלן מיר דורכפירן אפ
דער פּרײַער לופט.

דער גאנצער ייִשעוּ האָט זיך צונויפגעזאמלט.

די ערשטע פראגע אפן טאָג-אַרדענונג:

— ראפּאָרט פון פארשיידענע פריגאדעס.

מיר האָבן געוואוסט, אז אונדזער שטאל-פריגאדע
וועט אויך דארפן אָפגעבן א ראפּאָרט פאר דער אל-
געמיינער פארזאמלונג. פּרײַער מיט א טאָג צוויי זײ-
נען מיר געזעסן צוזאמען מיט בענצין.

מיר האָבן פארטראכט אָפגעבן אונדזער ראפּאָרט
גאַר אנדערש.

מ'האָט געקאָנט באמערקן, אז אין שטאל האָט
מען זיך געשושקעט, און ס'איז געווען עפעס א קליי-
ניגקער גערודער.

אם אָפגעבן א ראפּאָרט פון שטאל האָט באקומען
דאָס וואָרט בענצין.

אין זײַנע הענט איז קײַן פארשריבענער פאפיר ניט
געווען, ווי בא אנדערע.

— כאוויירימ! — רופט זיך אָפּ בענצי צו דער גאנ-
צער פארזאמלונג, — איך בעט אייך אלעמען זיך אויס-
קערעווען מיט די פלייצע צו מיר און מיט די פע-
נעמער צום גרינעם פלאצ.

איך האָב געגעבן א סיגנאל — מ'האָט צעעפנט
די טויערן. פון דער שטאל זיינען די פערד ארויס
איינער נאָכ אַנדערן אינ א ריי, אָרגאניזירט, אויס-
געפאסעטע, ציכטיקע. די פארזאמלונג האָט אָנגע-
קוואָלן.

— געהאט האָבן מיר צען דארע פערד, איצט זייט
אזויפיל גוט און ציילט איבער, — זאָגט בענצי.

— פופצן, — האָט איינע א ווייבל גיכער פאר אלע-
מען איבערגעציילט, און באלד גאָכ איר האָבן זיך
געהערט שטימען, וואָס האָבן געקאָנט פּרילישען.

— פופצן!

— פופצן!..

— און איצט, — זאָגט בענצי, — זעט, ווי אינדזערע
פערדלעך לויפן.

— היי — דא — א!

מיט די בייטשן האָט מען געקנאקט אינדערלופטן.
אונדזערע פערדלעך זיינען זיך צעלאָפן אינ אלע זייטן
מיט א געשווינדן גאלאָפּ.

דער אוילעם האָט געלאכט און געפאטשט מיט די
הענט.

— איר זעט? אַט דאָס, אייגנטלעך, — האָט פארענ-
דיקט בענצי, — איז מיינ ראפאָרט.

ווען מע האָט די פּערד צוריק אַרײַננעטריבן אין
שטאַל, האָב איך געפּעט די גאַנצע פּאַרזאַמלונג זיך
אויסקערעווען מיט די פּענעמער צו מיר.

— איינ קלייניקייט וויל איך נאָך צוגעבן.

ס'איז געוואָרן שטיל. האָב איך אָנגעהויבן אזוי:

— צוערשט וויל איך דערמאנען אונדזער פּעסטן

פּערד „אַשער“, וואָס איז העלדיש פּריצייטיק אומ-

געקומען אין דער גרויסער גאַטע. באַרעכטיטשע

איז געווען דער מערדער...

דערנאָך האָב איך גענומען צום צימפל דעם פּאַר-

זיצער פּונ קאָלוירט — כאווער שטיינפּערג, און גע-

ענדיקט האָב איך מיט קיסל דעם טעפּער, וועלכע

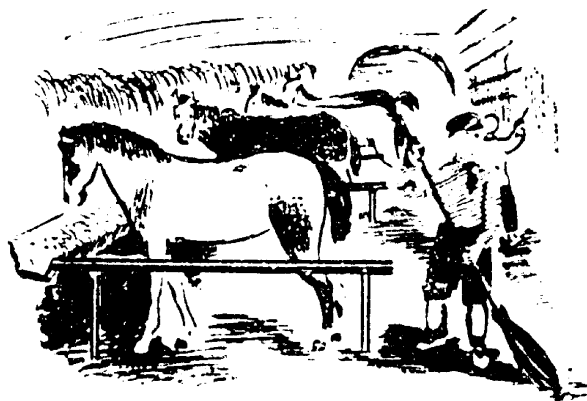
מ'האָט צו יענער צייט שוין געהאַט אויסגעשלאָסן פּונ

קאָלוירט און איבערגעגעבן צום געריכט.

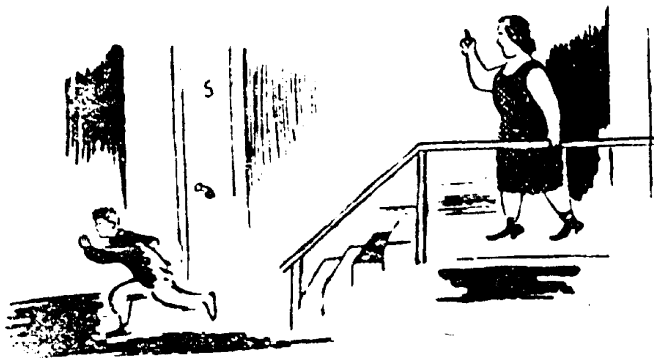
מײַנע לעצטע ווערטער זײַנען געווען:

— מיר דאַרפן האָבן גוטע, געוונטע פּערד, פּונקט

אזויווי טראַקטערס.

אפ יענער זייט דניעפער

— ווו ווערט פארפאלן מיין כאימקע? — פרעגט די
מאמע די שטוב־מענטשן, און קיינער ווייסט ניט וואָס
צו ענטפערן.

— ס'איז דער עמעסער בויאן.

— אן אויסוואַרפ...

— איר מעגט זיך פרייען מיט אייער זינדל...

אזוי האָט מען שטענדיק געזאָגט דער מאמען, ווען
זי פלעג זיך אומקערן א מידע פון דער ארבעט.

— איר מעגט אים נעמען אין די הענט אריין,
עפעס זיינט איר דאָך א מאמע.

— וויאזוי־זשע נעמט מען אים אין די הענט
אריין? אדעראפע, אויב עס איז שיינ יאָ אזעלכע
שכיינים. זאלן זיי זאָגן, וואָס טוט מען מיט אזא קינד,
וואָס זי האָט, מיט אזא כאימקען...

— פארשליסן אפ א שלעסעלע... א גאנצן טאָג
וואָלט ער נא מיר געזעסן אינדערהיים, — אזא אייצע

גיט איר סאָפיע אראָנאָוונע, ווען די מאמע פרעגט איר, וואָס זאָל זי מיט אימ טונ.

— ס'איז דען א קינד, ס'איז דאָך א שלימאזל, — רעדט ווייטער סאָפיע אראָנאָוונע, — אז ער איז דאָ אינדערהיימ, קערט ער איבער האָרע-קאָרע. נאָר די מאמע פארשטייט אליין, אז אינמיטן זי-מער, ווען אלע קינדער שפילן זיך אינדרויסן, טאָר מען ניט פארשליסן א קינד.

— נעכט וואָלט מען שוין בעסער געלערנט א גאנצן זומער, — קומט די מאמע צו אזא מינ אויס-פיר. — מען נעמט די קינדער און מען צעלאָזט זיי אפ צוויי צי אפ דריי כאדאָשימ און גאָר. נאָך איר סייכל נאָכ, — טראכט זי, — טאָר מען אזוי ניט טונ — זיי ווערן דאָך צעלאָזט, ווי די ווילדע ציגן.

גייט רעדט מיט דער מאמען און זאָגט איר, אז זי איז ניט גערעכט...

דאָס, וואָס די „גוטע“ שכינע סאָפיע אראָנאָוונע וואָלט אימ דערטרונקען אינ א לעפל וואסער, וועגן דעם ווייסט כאימקע זייער גוט. נאָר ער הערט זי, ווי זשאַרקע די פאסאזשירן, וואָס ער פירט זיי אפ יענער זיט דניעפער צום פליאזש. ער ווייסט, פאר-וואָס זי איז אפ אימ בארויגען.

ס'איז קעדן אפגיכ א מאָל טונ, וואָס פאר א בריע דאָס איז, די סאָפיע אראָנאָוונע. לאנג איז זי עפשער ביז דער סטעדיע און טראָגט אפ זיך לייב מערער. ווי פינף כאימקעס איניינעם גענומען. זי האָט א

פֿאַר אויגן, זײַנען זײַ גרויס און שוואַרץ, ווי פֿאַם
 קאַטשאַן „סטֿרעקאַזאַ“ — אזוי רופֿט אים דער פֿאַלע-
 גאַלע אליינ, וואָס וווינט פֿאַ זײַ אײַן הויפֿ. די פֿאַקן
 זײַנען פֿאַ איר, פֿאַ סאַפֿיע אַראָנאַווע, שטענדיק רויט
 און אַ גוידער פֿאַרמאַגט זײַ קאַן מען פֿון אים מאַכֿן
 אויב אײַך האָב ניט קײַן טאַעס, צען העלדזער מיט-
 אַמאַל. מיט אײַן וואָרט, דאַס איז אַ יידענע, כּאַטש
 נעמ זײַ און פֿיר זײַ אפֿ דער קײַט אײַן צירק ארײַן.
 סײַז אַ סאַפֿיע אַראָנאַווע... שײַן אײַנמאַל אַ
 סאַפֿיע אַראָנאַווע.

די מאַמע האַלט פֿון איר. די מאַמע זאַגט, אז דו
 וועסט אויסוואַקסן און דו וועסט זײַן אזוי „גראַמאַ-
 טנע“, ווי זײַ, „וואָלט אײַך מער ניט געוואָלט“.
 זײַ האָט אַ גרויס-געפֿלאַכטענעם קײַש, און סײַדאַכט
 זײַ, אז סאַפֿיע אַראָנאַווע האַלט אים ניט מיט די
 הענט, נאָר מיט אירע גרויסע פֿעטע מאַזוט-אויגן —
 פֿלינדערהײַט וועט זײַ אײַן וועפֿן צו יעדער אַרפֿקאַפֿ
 זײַ איז די ערשטע, וואָס דערשמעקט, וווּ מען גײַט ער-
 געצ קאַנפֿעקטן, און טראַגן טראַגט זײַ אַ פֿולע קע-
 שענע מיט זאַפֿאַרנע ביכעלעכ.

פֿאַרוואָס איז זײַ אפֿ מיר פֿאַייַנען?
 הערט:

זײַ איז אַ פֿאַלן, אז פֿעשאַס זײַ גײַט אוועק אײַן מאַרק
 ארײַן, זאָל אײַך שטיין לעפֿן איר פֿענצטער און היטן
 די שטוב (מיר ווײַנען אפֿן ערשטן שטאַק).
 סײַז די עמעסע אַרבעט. ווי געפֿעלט אײַך?..

טרעפט אמאָל, איך שטיי אזוי באַם פענצטער און
ווארט, ביז סאָפיע אַרָנאָווע וועט זיך אומקערן.
איך שטיי אַ שאָ און צוויי, און דריי... סאָפיע אַראָ-
נאָווע איז נישטאָ. נעמ איך אינ גיי אוועק מיט כעוו-
רע זיך שפילן. ווען איך קומ צוריק צו גיין, דערהער-
איך אזעלכע גוואלדן, און די שויבן ציטערן—דער
הויפ איז א פולער, און אַנגעפאקטער.

א ווילדע, ווי א הייביכע, ווארפט זי זיך אפ מיר מיט
די קולעקעס און שרייט, אז מע האָט זי באַנאוועט.
— א ווינטערדיקן פאלטא האָט מען צוגענומען.
א קאראקולנעם...

זי זידלט מיך מיט אזוינע ווערטער, אז איך האָב
אזוינס אפ מיינ לעבן נישט געהערט. א גליק, וואָס די
צונויפגעלאָפענע מענטשן האָבן מיך ארויסגעשטופט
און געהייסן לויפן, וווּ די אויגן וועלן מיך טראָגן
פון דעמאָלט אָן טראָגט זי אפ מיר, סאָפיע אַראָ-
נאָווע, א פֿאַרסאַמטן צאָרן...

— ס'וואקסט באַ אייך אזא פֿענאָק, — רעדט זי צו
דער מאמען, — און אייער גאַנצ לעבן וועט איר האָבן
מיט אימ צו זינגען און צו זאָגן.

— איך פֿייפ אפ איר...

לעבן לעבט כאַימקע שוין אזוי גרויס, די אכט זון-
מערס (דאָס מיינט ער אכט יאָר), און דער ניינטער
זומער דאָס איז היינטיקער זומער. זומער איז אזא
צייט, ווען כאַימקע פאלט אלעמען אינ די אויגן, יעדע-
רער קען אימ, און ער קען יעדערן.

— כאַימקע גייט, — טײַטלט מען מיט די פינגער.
 — איר זעט, אָן גייט ער...
 צווישן די יאטלעך אינ זײַנע יאָרן איז ער אַן על־
 צטער. ער דערציילט זײ, וויאזוי מע פליט ארום אפ
 א טראמוײ, בעשאס ער יאָגט אראָפֿ־פאָרג אונ שפּריצט
 מיט פּײַערן, ווי מע שפּרינגט צוריק אראָפֿ פונעם
 טראמוײ אונ מײַבלײַבט מיטאַמאָל שטיין.
 — סײַא שרעק צו הערן, ווי ער דערציילט דאָס.
 טראמוײַען זײַנען פּא אימ גאָרניט מיט נישט. אָט
 פאָרן אפּן אוּטאָפּוס צו דער נײַער סטאַנציע, דאָס איז
 א זאכ, אונ כאַימקע פלעג ווײַזן, ווי ער גייט ארײַן
 גלײַכ מיט אלע מענטשן, אונ דאָרט ווערט ער אנטרו־
 בען, אונ די קאָנדוקטערשע קאָן זיכ זיפּן אונ זיבעציק מאָל
 אָפּדרייען דעם קאָפּ, וועט זי אימ אויכ ניט געפּינען.
 — איכ האָב שוין דאָרט אַזאַ קאָנורעקל, — דערציילט
 ער מיט היצ דער כעוורע, — אז קײַנער וועט זיכ ניט
 דערוועגן א שמעק צו טונ אהיין.
 דאָס, וואָס כאַימקע דערציילט, איז אלצ עמעס.
 ער האָט פּאַר קײַנעם ניט מוירע, ער לערנט די כעוור־
 רע, וואָס מע דאַרפ טונ, בעשאס מע פּאַלט ארונטער
 אונטערן טראמוײַ.
 — אז מע פּאַלט ארונטער אונטערן טראמוײַ, —
 דערקלערט כאַימקע, — דאַרפ מען זיכ אויסציען גלײַכ
 מיט די שטיינער, ווי א סטרונע, אונ דעמאָלט מעגן
 אפּ אײַכ פאָרן טויזנטער טראמוײַען, הערט איר זײ,
 ווי זשאָרזשיק די פּאַסאַזשירן...

א גאנצן ווינטער האָט כאַמקע זיך געלערנט אין
שול גלייך מיט אנדערע קינדער. דער כילעק איז נאָר
וואָס אסאך קינדער האָבן באקומען פרעמיעס פאר
גוט לערנען, און כאַמקע איז קוימ־קוימ אריבער אין
דער דריטער.

איידער מע האָט פארענדיקט דאָס לערניאָר, האָט
מען אריינגערופן זײַן מאמע און איר געזאָגט:

— כאווערטע מאמע, זײַט וויסן, אז אײער כאַמקע
שטייט אָפּ אפּ אזעלכע און אזעלכע לימודים. מאטע-
מאטיק ווייסט ער זייער שוואַך, גראמאטיק קימאט ווי
גאָרניט. — און די לערערקע האָט ווייטער געלייענט
דאָס צעטל, אפּ וואָס כאַמקע דארפּ זיך אונטערצײען.
רופט זיך אָן די מאמע צו אים:

— נו, וואָס וועל איך מיט דיר טון, הא?

— וואָס־זשע וועט זײַן פון דיר? וואָס טראכטו
זיך?..

ער האָט געמוזט צוזאָגן דער לערערן, אז ער וועט
זיך זומערצײט אונטערצײען, איז אָבער כאַמקע— כאַמ-
קע... און דער זומער איז זיך א זומער... דער צוזאָג
איז אוועק מיטן ווינט.

ווייניק האָט געהאַלפּן די בוקסיר-פריגאדע כאַמ-
קען, ער האָט זי אוועקגעטריבן פון זיך, אָדער ער איז
אליין אנטלאָפּן פון דער פריגאדע.

— כאווערטע עטיע! — ווענדן זיך די קינדער צו
דער לערערקע, — מיט כאַמקען קאָן מען גאָרניט
מאכן. מיר זײַנען שוין אפּילע געגאנגן צו אים אהיימ

אויכ, אונ מיט דער מאמענ זינער האָבן מיר גערעדט,
אונ עס העלפט ניט, כאווערטע עטיע.

פון דעמאָלט אָן האָט מען געקוקט אפ כאַימקענ.
ווי אפ א גאסט. אפילע די לערערנ עטיע האָט אימ
זעלטנ געפרעגט, צי ער האָט צוגעגרייט די פארגע-
בענע ארבעט, צי ניט...

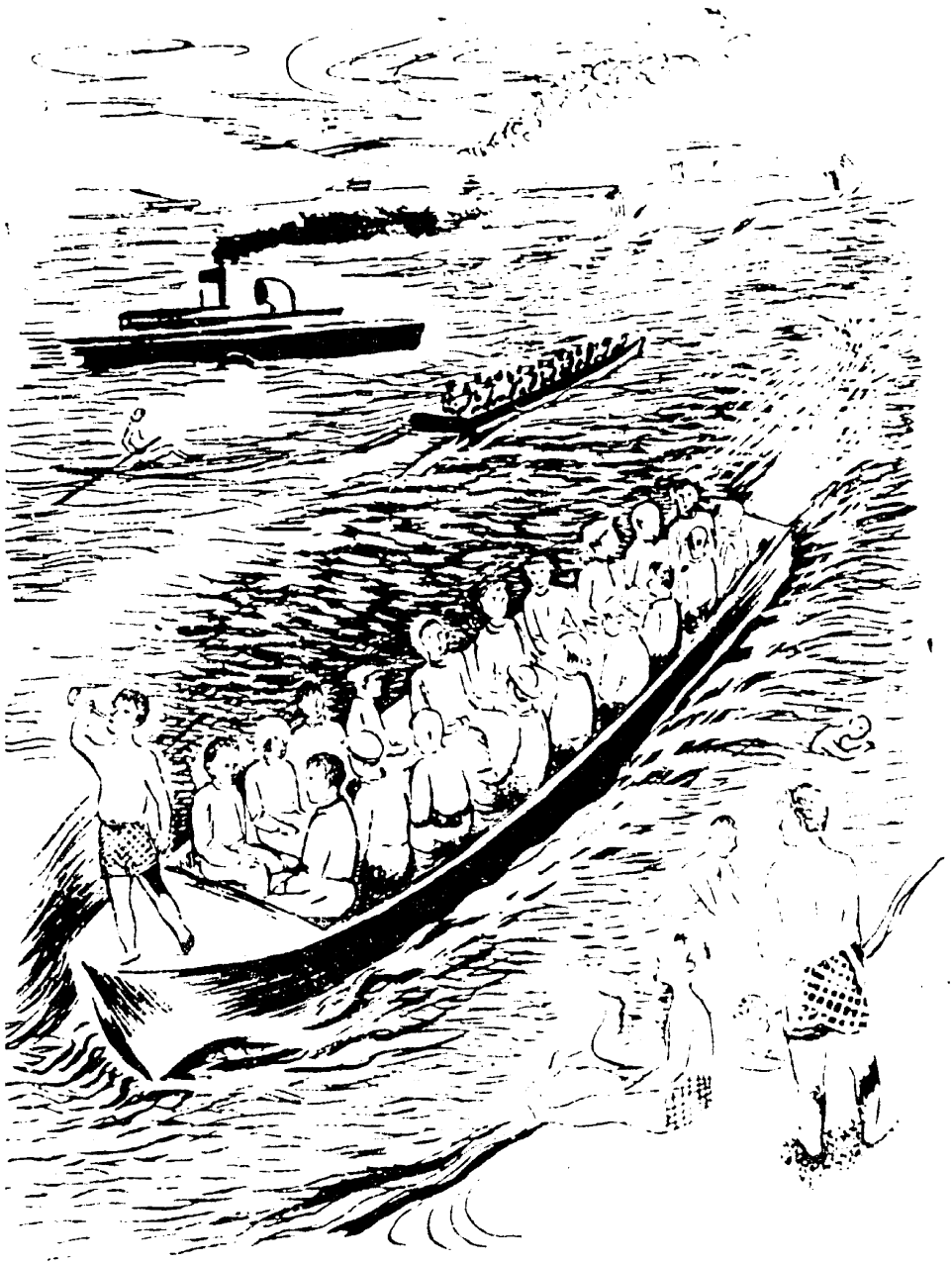
לעמ באזוכ-צעטל זינענ געשטאנען א גרופע קינ-
דער אונ געלאכט: נאָכ כאַימקעס פאמיליע זינענ גע-
גאנגענ גרויסע נאָלן איינס נאָכ איינס, ווי רעדער.
— ווידער?..

— נאָכאמאָל ניטאָ?

אלע קינדער זינענ גוטע, עכטע אַקטיאבערלעכ,
אייניקע זינענ אריבער צו די פינאַנערנ, כוז כאַימ-
קענ. אונ כאַימקע הערט אלעמען, ווי זשאָרוזשיק די
פאסאזשירנ...

איר ווילט אוואדע וויסן ווער איז זשאָרוזשיק?
זשאָרוזשיק איז דער. וואָס פירט דאָס מאָטאָר-שיפל
אפ יענער זיט דניעפער. זשאָרוזשיק זיצט אפן שיפל
מיט א האלב-נאקעט ליב, די הויט א טונקל-פאר-
ברוינטע, אזויווי בא א בעגער. ער פארמאָגט קליינע
פלינקע אויגן, אונ גרינ זינענ זיי, ווי אגרעסן.

פון זינט מע פירט די מענטשן אפן פליאזש, אָט
פון יענער צייט אָן זיצט ער, זשאָרוזשיק, אפן מאָטאָר-
שיפל אונ האָט שטענדיק צו טונ מיטן איזערנעם הענטל.
מע באווייזט זיכ ניט ארומקוקן, אזוי טוט ער א
טרובע (ער האָט בא זיכ אזא טרובע, ווי בא א קעראַ-

סינ־פירער) און שווימט טייקעפ אָפּ פונ ברעג. קיין צוויי מינוט געדויערט ניט, און ער איז שוין אפ יע־נער זײַט.

אָט איז ער דאָ, און אָט איז ער דאָרט...
ער ווארט ניט, ביז די פאסאזשירן וועלן זיך אויס־זעצן אפ די בענק און זיך גוט איינמאַסטען—אָנגע־פילט דאָס שיפל און פארטיק.

דערפאר זײַנען די פאסאזשירן אפ אימ בארויגען, נאָר ער הערט זיי פאר א דרײַער.

אפ דער לינקער האנט טראָגט ער א שווארצ רי־מענדל, און ווען ער האָט צײַט, שפילעט ער עס אָפּ, נעצט איין אינ וואסער און טוט עס אָן.

כאימקע האָט ליב גאנצענע טעג אָפּזיצן באמ ברעג און קוקן אפ יענער זײַט דניצעפער. דער טײַך איז גרויס, בערלינעס און פאראַכאָדן שווימען ארום, ווי גענדז אינ א קליין טײַכל.

לעבן די פריסטאנעס זײַנען אָנגעוואָרפן אסאך זעק מיט שווערער מאסע, שטיקער געפלאַכטענע איי־זנס אָנגעוואלגערט, גרויסע ראַגעזשעס און קאסטנס אזוינע ארומגעארטלט שטייפ מיט דראָט, און שטענ־דיק איז אפ דער זײַט ברעג טומלדיק און ראשיק.

כאימקע איז דאָ געוואָרן מיט אלעמען א גוטער ברודער. מע האָט אימ דאָ געקענט פאר אן אייגענעם געצויגן האָט אימ אפ יענער זײַט צום פליאזש. מע קאָן זיך קאטשען און וואלגערן אינ זאמל־וויפלדאָס הארץ גלוסט. פונדאנען זעען אויס דאָרט די מענטשן

אזעלכע קליינינקע, ווי זשוקעלעכ, די היזלעכ, ווי געלע קאטשאנעס—מע קאָן אפ די דלאַניעס אָנעמען צען שטיבלעך מיטאמאָל און זיך ארומטראָגן מיט זיי ווי מיט שפילעכלעך.

וויאזוי־זשע פעקלט מען זיך אריבער אפ יענער זייט?..

דאָרט, וווּ זשאַרזשיקס מאָטאָר־שיקל שטעלט זיך אָפּ, איז אינאיינעם א פרימאָרגן אויסגעוואקסן כאַמקע.

ער איז אָפגעשטאנען א שאַ, צוויי, דריי... — עך, ווען דאָ זאָל זײַן א טראַמווײַ אָדער אַן אויטאָפּוס, — טראַכט ער באַ זיך, — וואָלט איך זיך שוין געפונען א ווינקל...

און דאָ ציטערט, פונדעסטוועגן, באַ אימ דאָס האַרץ. — וואָס טוט מען, אז מען פאַקט?.. ניט אראָפּגיין וועט מען אימ הייסן און ניט קיין מיליציאָנער וועט מען צורופּן, — גלייך אינאיינעם וועט מען אריין־וואַרפּן... ער וויל ניט, אז מען זאָל אימ ארייןוואַרפּן אינאיינעם אריין, שוין בעסער... בעסער שטיין און קוקן...

זשאַרזשיק האָט אימ באַמערקט שטיין.

— דאַרפסט עמעצן, יינגעלעך?

— זײַן איך דאַרף קײנעם ניט...

— וואָס־זשע שטייסטו דאָ די גאַנצע צײַט?

— איך וויל אפּ יענער זײַט...

— קויפט מען א פילעס.

— א דאנק... איך האָב קיין געלט נישט.
 — נו, טאָ קרייך אזוי אריין!..
 — און אפצוריק?..
 — ווילסט נאָך אפצוריק אויך?.. גוט, וואָרפ זיך
 אריין. איך וועל דיך נעמען אפצוריק אויך.
 וויי-וויי, וואָס פאר א גליקעס איז געווען פאר כאימ-
 קען. אָט איז ער איצט אינמיטן דניעפער, די כווא-
 ליעס שלאָגן זיך אָן אין די ווענטלעך. קיין קאפ מוירע
 האָט ער נישט.
 זשאַרזשיק האָט אים אָנגענומען פארן קאָפ האָר
 און אים אוועקגעזעצט לעבן זיך.
 — ווי רופט מען דיך, יינגעלע?
 — כאימקע, וואָסי דען?
 — ווילסט מיט מיר פאָרן אלע טאָג?
 — יאָ, איך וויל, אפילע באַנאכט אויך...
 האָט ער זיך צעלאכט, זשאַרזשיק, מיטן פולן מויל.
 — באַנאכט פאָרט מען נישט, באַנאכט גייט מען
 אהיים שלאָפן.
 ס'איז אוועק עטלעכע טעג, און כאימקע איז שוין
 געווען א גאנצער קאפיטאן אפן שיפל. דאָס קופערנע
 טרומייטל האָט ער פון די הענט נישט ארויסגעלאָזט,
 און ווי נאָר זשאַרזשיק פלעג אים א שטורכע טון, אזוי
 פלעג ער גלייך אָנהייבן טרופען.
 דאָס שיפל איז אוועק אין טאנצ אפ די כוואליעס.
 ער פלעג שוין קיין מוירע נישט האָבן זיך אוועק-
 צושטעלן גלייך, אויסגעראַסטעט אפ דעם דעק פון

שיפל. דער ווינט שמייסט אינ פאָנעם ארײַן, די פלי-
דערלעכ בלאָזן זיך אָן, ווי א זעגל.

— א קאפיטאן וויל איך זײַן... א קאפיטאן...
אהיים קומט כאַימקע שפעט, ווען אלע קערן
זיך אומ פונ פליאזש. פרעגט די מאמע זײַנע בא אימ:

— ווו ווערסטו פארפאלן אפ א גאנצן טאָג?
נאָר ער דערציילט קיינעם גאָרניט. ער וואָלט וועלן
איר פאָרלייגן איין זאך: ווען בא איר וועט זײַן א
פרייער טאָג, זאָל זי פאָרן אפן פליאזש, וועט זי אימ
פארשפאָרן פרעגן, ווו ער ווערט פארפאלן... זי וועט
זען מיט אירע אייגענע אויגן, אז די רעכטע האנט בא
זשאָרזשיקן אפן מאָטאָר-שיפל איז ניט קיינער, ווי נאָר
כאימקע אליין.

אנומלטן האָט ער באמערקט, ווי אינ שיפל האָט
זיך ארײַנגעזעצט א באקאנט יינגל, — ס'איז דאָך מאָ-
סיקע... דער פאָרזיצער פונ שול-ראט. צוליב וואָס
דארפ ער נאָך גײַן אפן פליאזש, אז ער איז אזוי אויך
שוואַרצ, ווי א ציגײַנער?

מאָסיקע איז געווען א יינגל פונ א יאָר צוועלפ-
דרייצן. א קליין קעפל זיצט בא אימ פעסט אפן האלדו,
שוואַרצע קוטשעראווע האָר, ווי קליינע בייגעלעכ,
זײַנען געדיכט צעשאַטן איבערן קאָפּ.

כאימקע קען אימ זייער גוט.

אז ער האָט פארענדיקט דאָס לערניאָר אונ איז
אריבער אינ דער זיבעטער גרופע, האָט מען אימ
אונטערגעטראָגן א פרעמיע.

פארוואַס־זשע שעמט ער זיכ פאר אימ, כאַימקע?
 ער האָט זיכ עפעס פּלוצימ אזוי פארשעמט פאר
 אימ, אז ער ווייסט ניט וווּ זיכ אהינצוטונ. אונ דאָ
 טוט ער זיכ א דערמאנ וועגנ דער זעלבסטפארפליכ־
 טונג, וואָס ער האָט נאָכ אָנהייב פּרילינג געגעבנ מאַ-
 סייקענ. מאַסיקע האָט דעמאָלט גענומענ א בלעטל
 פאפיר, אונ כאַימקע האָט אָנגעשריבנ אפ דעמ אזוי-
 פיל פונקטן. וועגנ דיסציפלינ אונ וועגנ די העפטן, וואָס
 זינענ באַ כאַימקע שטענדיק אזוי צעפליקט אונ פאר-
 דראקעט, וועגנ אונטערצייענ זיכ אפ מאטעמאטיק אונ
 שפראכ, אונ נאָכ אסאכ פונקטן. וואָס ער געדענקט
 זיי שוין אפידע ניט.

אונ ער פילט זיכ אזוי שולדיק פאר מאַסיקענ.
 גלייכ ווי ער וואָלט עפעס צוגעגאנוועט באַ אימ. ווענ
 גיט אָט די זעלבסטפארפליכטונג, וואָלט ער דאפקע
 געוואָרנ א גרויסער כאווער מיט מאַסיקענ. מאַסיקע
 וואָלט אימ אויטגעלערנט מאכנ א מאָדעל פונ אעראַ-
 פלאנ. ער דערמאָנט זיכ יענעמ אפדערנאכט, ווענ
 מאַסיקע האָט געבראכט זינ מאָדעל אינ שול אריין.
 ס'איז געווענ אזא שיינער אעראַפלאנ, א קלייניקער,
 נאָר טאקע אונ עמעסער אעראַפלאנ אָפגעפארבט מיט
 אייל־פארב, אונ כאַימקע האָט אזוי מעקאנע געווענ
 מאַסיקענ, ווענ ער איז דעמאָלט אפנ אָוונט געשטא-
 בענ פאר א פולנ זאל כעוורע, געווינ זיי זינ ארבעט
 אונ דערציילט וועגנ יעדנ טייל, צוליב וואָס זינענ
 די פליגלענ, דער פראָפעלער, וויאזוי ארבעט א מאַטאָר.

איצט וואָלט כאַימקע אימ דאָפּקע וועלן ווימזן זײַן
בערעשאַפּט, און ווען ער וויל נאָר, טוט ער אַ פעט
זשאָרזשיקן, און זשאָרזשיק שטעלט אָפּ אינמיטן טײַכ
דאָס שיפל. זאָל ער זען, מאַסיקע, אז כאַימקע קאָן
אויב עפעס און האָט אַ קראַפּט.

ווי נאָר מאַסיקע האָט דערזען כאַימקען, האָט זי
מיט מאַטערניז זיך דורכגעשטופּט צו אימ, ווי זי
געווען שטארק ענג, און ער האָט פּרײַנטלעך
געלייגט די האַנט אַפּ זײַן אַקסל.
— וואָס טוטו דאָ, כאַימקע?..

דאָס טרומייטל איז באַ כאַימקען שיר פּונ די הענט
יט אַרויסגעפּאלן.

— איך בין דאָ א... א... א קאַפּיטאַן בין איך...
— ווער האָט עס דיך אָנגעלאָדן מיט אזאַ מין
סאַרט אַרבעט?

— אליין... וואָסי, מע טאָר דען ניט?
זיי האָבן דעם שמועס ניט פּאַרענדיקט, אָס
שיפל איז שוין געווען אַפּ יענער זײַט ברעג
אוילעם האָט זיך גענומען שטופּן אַפּ אַרויסצוגיין.
— פּאַרהאַלט ניט, כאַווער.
— לאָזט דורכגיין...

און דאָס איז געווען ניט דאָס איינציקע מאָל, וואָס
כאַימקע פּלעג זיך טרעפּן מיט מאַסיקען, קימאַט
אַלע טאָג האָבן זיי זיך געזען.

וואָס טוט ער דאָרט אַפּן פּליאָזש, מאַסיקע? — אָס
דער געדאַנק האָט כאַימקען ניט געלאָזט צורו. אַלע

פארטאָג פאָרט ער אפּ יענעם זײַט דניעפּער, און
שפּעטלעך באַטאָג קערט ער זיך אומ.

נעכטן, אז כאַימקע איז צוגעפּאָרן מיטן שיפל אפּ
יענער זײַט טײַך, האָט ער דערזען אפּן פּליאזש און
אופּלויפּעניש. מענטשן האָבן זיך אײליק געלאַזט לויפּן
אין דניעפּער, אלע שווימען אין דער ריכטונג פּונ דער
בארזשע. דאָרטן האָט זיך צמעצער, ווייזט אויס, געטרונגן
קען — מע דארף אימ ראַטעווען... און צווישן אלע
שווימערס האָט כאַימקע פּרוּצט דערזען מאַסיקען.
מאַסיקע האָט געהאלטן דעם קאָפּ אין וואסער און
געוואָרפּן פּולקעס. ער איז געשווומען אזוי גיך, קי-
מאט ווי זשאָרוזשיקס מאַטאָרקע. אוב, איז ער אימ מע-
קאנע געווען!

סײַהאַט אימ געצויגן צו מאַסיקען, ווי צו מאַגניט.
סײַזו אימ נימעס און דערעסן געוואָרן דאָס שיפל.
א גאַנצן טאָג טרובעט ער זיך אָן, און דער האַלדז
זײַנער ווערט טרוקן און הייזעריק.

כאַימקע האָט פּאַרלאָזט אפּ שטענדיק זשאָרוזשיקן
מיט זײַן שיפל. זײ האָבן זיך דאַפּקע פּרײַנטלעך צע-
זעגנט, און ער האָט אימ אפּילע צוגעזאָגט, זשאָרוזשיק,
אלע טאָג פּירן אהיין און צוריק אומזיסט, אָן אַ קאָפּ-
קע געלט.

מענטשן איז פּאַראן אפּן פּליאזש אלערליי, אלע
בראַטן זײ זיך אפּ דער זון, און אז סײַווערט שטאַרק
הײַט כאַפּט מען זיך ארײַן אין וואסער און מע באַדט
זײַן נאָט אײַס.

פונדערווייטנס האָט כאַימקע דערזענ, ווי מאָסיקע
האָט אָנגעריסן אסאך לאַזעס און פלעכט עפעס אויס.
כאַימקע האָט זיך פארינטערעסירט און איז צוגעגאנגן
גען צו אימ געענטער. ער זעט, ווי מאָסיקע האָט זיך
אויסגעפלאַכטן א מינ קוישל, פארשטעלט דעם פאַ-
נעם מיט דעם.

— אכ, ס'ארא סייכל!

לעבן אימ ליגן צעוואָרפן ביכלעך און העפטן.
— ער איז דאָך ניט פון די אָפגעשטאנענע, — טוט
אימ א פליצ אינ קאָפּ, — צוליב וואָס דארפ ער דאָ די
ביכלעך אפן פליאזש?

— ווייסט, מאָסיקע, — איז ער צו אימ צוגעשפרונגן
גען א פריידיקער, — איך האָב שוין פרעסירעט דאָס
שיפל מיט זשאָרזשיקן איננינעם. ס'איז ניט פאר מיר
קיינ ארבעט, ניט אזוי?..

טאָג נאָך טאָג פלעג ער קומען צו אימ, כאַימקע,
און אויך אונטערשפארן זיין קאָפּ איבערן קויש. מאָ-
סיקע האָט געלייענט און געשריבן, כאַימקע פלעג
דורכן געפלאַכטענעם קויש קוקן אינעם ריינעם ציכ-
טיקן הימל אריין.

... אפ יענער זייט דניעפער געפינט ער זיך. ווער
איז צו אימ גלייך? — ניטאָ קיינ גרעסער גליק..
— ווייסט, כאַימקע, אז דו דארפסט זיך אונטער-
ציען? — האָט מאָסיקע אימ פלוצים דערמאָנט אינ
דער זעלבסטפארפליכטונג.
— יא, איך ווייס.

— וואָס־זשע טוסטו גאנצענע טעג?
— איך פליאזשע זיך און באַר זיך. אונ... לערנ מיך
אויס שווימען!

— גוט, — זאָגט מאָסיקע, — אָבער וואָס וועט זײַן
מיטן אונטערזײען זיך!..

— נו, אז איך האָב קײן כײשעק נײַט, נו, אז... ווען
איך האָב נאָך צו זיך א כאווער, וואָלט איך זיך אונ-
טערגעצויגן.

— ווייסט וואָס, כאַמקע, — רופט זיך אָן צו אימ
מאָסיקע ערנסט, — אָט זעסטו, אלע טאָג קומ איך אהער
לייענען און שרײַבן, נעמ מיט דיַנע ביכלעך, און
איך וועל דיר העלפן, גײסטו אײַן אפ אזא זאך?..

ס׳איז אימ געפּעלן געוואָרן דער געדאַנק, מאָסיקע
וועט אימ העלפן טאקע דאָ אפן פליאזש — אי מע
קאָן זיך פּראָטן, אי באַדן, אי אונטערזײען.

מאָסיקע האָט אפ אימ גענוג צײַט געפּאטערט.
ס׳האָט זיך נײַט געגלויבט אז כאַמסע קאָן נאָך ווערן
א גוט יאטל. אָבער אז ער האָט זיך גענומען פאר
אזא ארבעט, וועט ער עס שױן אפּי גלאט נײַט
אָפּלאָזן. ער מוז אויסמילן די זאך, צו וואָס ער
האָט זיך גענומען, אזא יאט איז ער שױן, מאָסיקע.
ס׳זאָל דונערן און פליצן, און כאַמקע וועט ער
שױן אונטערזײען.

כאַמקע האָט זיך דערזײסט, אז שפּעטער מיט א
פּאַר וואָכן פּאַרן א טײל כעוורע אינ לאַגער. אויב
ער וועט זיך לערנען, ווי עס דארף צו זײַן, פּאַרזײ-

כערט אימ מאַסיקע, וועט ער זיך אויסטארען, און
מע וועט כאַמקען אויך שיקן אין לאַגער. כאַמקע
האַט אימ צוגעזאָגט, אז ער מוז רייַן אַריבער אין
דער דריטער גרופע. כאַמקע האַט איצט שטארק ליב
פאַקומען דעם שוואַרצן קיטשעראַוונ ציגיינער. אָפּט-
מאָל פלעג ער שטיין אפּ יענער זייַט ברעג און אַרויס-
קוקן, ביז מאַסיקע וועט קומען.

מיט מאַסיקען איז כאַמקע געוואָרן נאָך בעסערע
גוטע פרידער, ווי מיט זשאַרזשיקן.

געקומען איז א טאָג פאַרב פאַרבן אין לאַגער. כאַ-
מקע האַט פאַרבעטן צו זיך מאַסיקען.

— ווייסט, מאמע, — האַט ער אויסגעשרייען, — איך
פאַר מיט די כעוורע אין לאַגער.

— וווייניג פאַרסטו?

— אין לאַ — א — א — גע — ער... היינט פאַרנאכט
קלייבן מיר זיך צונויפן אין שול. הערסט, מאמע, גרייט-
מיר אלץ צו.

— האַסט זיך פאַרגעסן, אז דו דאַרפסט זיך אונ-
טערציען?

— דער צימער איז פאַרפולט געוואָרן מיט כאַמקעס
געלעכטער.

— און וואָס האָב איך געטאָן אפּ יענער זייַט דניע-
פער, א? זעסט, מאמע, דאָס איז מאַסיקע, דער פאַר
זיער פונ שולראט. אימ האָב איך צו פאַרדאַנקען.
ווען זיי זיינען געשטאַנען פאַ דער טיר און זיך
געזעגנט מיט דער מאמען, איז אַרויסגעשפּרונגען

סאָפּיע אראָנאָוונע, אונ דערזענזיק די פעקלעכ אפ
די פלייצעס, האָט זי מיט רעציקע א זאָג געטאָג צו
דער מאמענ:

— וווהינ לאָזט איר דעם פויאנ אייערנ?..

די מאמע האָט א וואָרפ געגעבנ א פאָר בארויגעזע
אויגנ, ווי זי וואָלט מיינענ מיט דעם צו זאָגנ:

— מאדאמ, מישט זיכ ניט— סע איז ניט אייער אייסעק.
אונ די קינדער האָט זי אָנגעווינטשעוועט, זיי זאָלנ
קומענ צוריק געזונטע אונ פאדיכטע.

— פארגעס ניט שרייבנ פריוו, כאימקע, הערסט?

— איכ וועל שרייבנ, מאמע...

דער פארנאכט איז געווענ א לויטערער אונ א
פרישער, מאמעש עס האָט זיכ געגלוסט שווימענ אינ
דער ווייכער, גרינגער לופט.

כאימקע האָט זיכ געפילט יאָנטעוודיק, פריילעכ
ער וועט אריבער אינ דער דריטער א ריינער, גלייכ מיט
אלע קינדער, ער וועט שוינ ניט זיינ אזא, ווי ער
איז געווענ.

אינה אלט

3	דאניע
31	סערד
57	אם יענער זייט דניעפער

Ціна 1 крб. 50 коп.
паліт 60 коп

Х. ТАБАЧНИКОВ

Д А Н Я

УКРДЕГЖНАЦМЕНВИДАВ